

ΣΚΡΙΤΣΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΤΟΜΟΣ Α΄.

ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

1904

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΣΚΙΠΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΖΕΡΑΧΗΣ

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΤΟΥ Α' ΤΟΜΟΥ

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΣΚΙΠΗΣ, Διευθυντής

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΖΕΡΑΧΗΣ, Γραμματεὺς

Μάρκος Αδγέρης. — Νίκος Βέης. — Δημοσθένης Βουτυράς.
— Ἰωάννης Γρυπάρης. — Διονύσης Δεβάρης. — Δημήτριος Δη-
μητριάδης. — Κωνσταντῖνος Ζάμπας. — Κωνσταντῖνος Ζησίου. —
Πέτρος Ζητουιάτης. — Θωμᾶς Θωμόπουλος. — Κώστας Καιρο-
φύλλας. — Δημήτριος Καλλίμαχος. — Πᾶνος Καλογερίκος. — Ἀρι-
στοτέλης Καμπάνης. — Ἀνδρέας Καρναβίτσας. — Αἰμυλία Κούρ-
τελη. — Στέφανος Μαρτζώκης. — Γεώργιος Μαύτας. — Σίμος Με-
νάρδος. — Κωστής Παλαμᾶς. — Νικόλαος Πολίτης. — Νικόλαος
Ποριώτης. — Μαρῖνος Σιγοῦρος. — Ἄγγελος Σικελιανός. — Ρῶμος
Φιλύρας. — Fingal. — Νικόλαος Χαντζάρας. — Νικόλαος Χατζη-
δάκης. — Ἰωάννης Χρηστοφάκης.

ΞΕΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Honoré de Balzac. — Carlyle. — Eckermann. — Maxime
Gorky. — Herder. — Heine. — Hoffman. — Jerome K. Jerome.
— Mallarmé. — J. Moréas. — Nietzsche. — Edgar Pöe.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΘΡΑ

(Φιλολογικά, κοινωνικά, πολιτικά).

ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΣΚΙΠΗ: Ὁ Ἀκρίτας, σ. 1.
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΚΑΜΠΑΝΗ: Ὑστερ' ἀπὸ τὸν Τρικούπην. Πε-
λιτικὸν Δελτίον, σ. 33.
ΑΙΜΥΛΙΑΣ ΚΟΥΡΤΕΛΗ: Ὁ Λασσάνειος, σ. 145.
ΔΗΜ. Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ: Ἡ Ἑλλάς καὶ ὁ πόλεμος τῆς ἄκρας
'Ανατολῆς. Πολιτικὸν Δελτίον, σ. 229.

ΜΕΛΕΤΑΙ

(Κριτικά, Ἱστορικά, Ἐπιστημονικά).

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΙ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΚΑΜΠΑΝΗ: Οἱ Κίτρινοι, σ. 4. — Σολωμός,
σ. 66, 129.
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΧΑΤΖΗΔΑΚΙ: Ὀλίγαι λέξεις περὶ τῆς ἐπιστημονι-
κῆς ἐξετάσεως τῆς Νέας Ἑλληνικῆς, σ. 16, 51.
ΝΙΚΟΥ ΒΕΗ: Τὸ Ἀνδρονικόπουλο. Ἐπίλλειον τοῦ Ἀκριτικοῦ κύ-
κλου ἐκ Μονεμβασιακοῦ χειρογράφου, σ. 23.
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Π. ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ: Προόδρομοι τῆς Ἐθνικῆς Ἀ-
ναγεννήσεως. Χαρακτηρισμὸς Εὐσταθίου τοῦ Θεσσαλο-
νίκης, σ. 27. — Διατὶ ἐξηπλώθη ταχέως ἡ θρησκεία τοῦ
'Ἐσταυρωμένου, σ. 208. — Ἱστορικὰ αἰτία τῆς ἐξαπλώ-
σεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, σ. 250. — Τὸ Οἰκουμένικόν
Πατριαρχεῖον ὡς ἐκπολιτιστικὸς παράγων καὶ ἡ ἐκπο-
λιτιστικὴ αὐτοῦ ἐπίδρασις ἐπὶ τοὺς Σλαίους, σ. 277.
ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΣΚΙΠΗ: Σκέψεις μιᾶς ἐποχῆς, σ. 126.
ΔΗΜ. Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ: Τὸ Σύνταγμα καὶ ὁ θεσμὸς τῆς ἐπι-
κρυζέως, σ. 54. — Ἡ ἐλευθερία τοῦ Ἀτόμου ὡς παρ'
ἡμῖν νομοθετικῶς προστατεύεται, σ. 167.
ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ: Τὸ ἄσμα τῶν υἱῶν τοῦ Ἀνδρονίκου,
σ. 98, Β' σ. 120.

- ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΑΡΤΖΩΚΗ: Κριτική καὶ Ποίσεις σ. 177, 239.
 ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ: Γὰ ἓνα βιβλίον τῆς ζωῆς σ. 285. Συνέχεια.
 Τόμ. Β'.
- ΣΙΜΟΥ ΜΕΝΑΡΔΟΥ: Ὁ Διγενὴς τῆς Κύπρου. σ. 295. Τὸ τρα-
 οῦν τοῦ Διενῆ σ. 297.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

- ΕΡΡΙΚΟΥ ΧΑΪΝΕ: Γκαίτε, σ. 84, 114. Μετάφρ. Α. Γ. Κ.
 ΘΩΜΑ ΚΑΡΛΑΪΛ: Κριτικὴ μελέτη περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔρ-
 γων τοῦ Σχίλλερ, σ. 103. Μετάφρ. Α. Γ. Κ.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

- HERDER: Ἰδέαι (σκέψεις) ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότη-
 τος, σ. 37, 107, 182. Μετάφρ. ἀπὸ τὸ Γερμανικὸν Κ. Ζ.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ

- ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ: Στὶς δόξες, σ. 71.
 ΑΙΜΥΛΙΑΣ ΚΟΥΡΤΕΛΗ: Ὁ Γολγοθᾶς, σ. 134.
 ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑ: Ὁ Καμπούρης, σ. 147, 188,
 243, 303. Τέλος Τόμος Β'.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

- JEROME K. JEROME: Ἡ βουλιαγμένη πολιτεία. Ἀπὸ τὰ Λε-
 βαντὰ σκιτσα, σ. 11. Μετάφρ. ἀπὸ τὸ Ἀγγλικὸν Ν.
 Ποριώτη.
- MAXIME GORKI: Ὁ Σύντροφός μου, σ. 44, 94, 117, 215,
 261, 308. Τέλος Τόμος Β'. Μετάφρ. Αἰμιλίας Κούρτελη.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ

- ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ: Ἡ Τριλογία τοῦ Θυμοῦ. Οἱ Δύοι, σ. 8 —
 Ἡ βέργα τοῦ Ζωῆλου, σ. 9. — Ὁ ποιητὴς, σ. 10. — Οἱ Ἀ-
 λυσίδες, σ. 76.

- ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΧΑΝΤΖΑΡΑ: Ὀνειρον ἀρρώστου. — Ἀλληγορία, σ.
 20. — Ἐπίγραμμα, σ. 21. — Πόθος, σ. 90.
- ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΑΡΤΖΩΚΗ: Μία μέρα, σ. 41.
- ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΥΤΑ: Νυκτερινόν, σ. 42. — Τρικυμία. — Ἐστιά-
 δες, σ. 91.
- ΑΙΜΥΛΙΑΣ ΚΟΥΡΤΕΛΗ: Ὁ Γύρος τῆς ζωῆς, σ. 43. — Στὸ
 Σταυρωμένο Ποιητὴ, σ. 82. — Τὸ Πανηγύρι τοῦ Τρόμου.
 — Ω! Χέρια! σ. 301. — Τὸ Σπίτι μας σ. 302.
- ΜΟΣΧΟΥ: Εἰδύλλιον, σ. 59. Μετάφρ. Σωτηρίου Σκίπη.
- ΑΝΑΚΡΕΟΝΤΟΣ: σ. 59. — I σ. 266. — II σ. 267. Μετάφρ. Σω-
 τηρίου Σκίπη.
- ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ: Ἐπιγράμματα 1, 2, 3, σ. 60. Μετάφρ. Α. Καμπάνη.
- ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ: Carmen seculare. Διὰ τὴν ἡμέραν Ἰου-
 λίου ἡμέραν ποῦ ἐγεννήθη ὁ Σολωμός, σ. 65.
- ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΚΑΜΠΑΝΗ: Σονέττα. Ἡ Δίνη. — Σαρωνικοῦ
 γαλήνη, σ. 89. — Ἐνας λόφος τοῦ Κορυδαλοῦ, σ. 90.
- ΡΩΜΟΥ ΦΙΛΥΡΑ: Ὁ πόθος τοῦ ἀρρώστου. — Νύχτιο σ. 93.
 — Θάρθω, σ. 249.
- ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΣΚΙΠΗ: Ἀνοιξίς, σ. 113. — Ἡ Συμφωνία τοῦ Δρυ-
 μῶνος, σ. 140. — Ἡ Κόμην τῆς Βερενίκης· τὰ ὀλόμαυρα
 μαλλιά σου, σ. 194. — Ὁ Χορὸς τῶν Πενθίμων, σ. 265.
- ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ: Γόνος σ. 211. — Τὸ πέρασμα τῆς Ἀ-
 τσιγκάνας σ. 212. — Γέλοιο, σ. 318. — Δέσσεις, σ. 319.
- ΜΑΡΚΟΥ ΑΥΓΕΡΗ: Ἀπ' τὴ γιορτὴ τοῦ κάμπου, σ. 249.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

- JEAN MOREAS: Ἀπὸ τῆς «Stances» I, II, III, σ. 57. Μετάφρ.
 Γ. Μαύτα.
- GABRIEL D'ANNUNZIO: Ἀνάμνησι, σ. 267. Μετάφρ. Αἰμιλίας
 Κώστα Καιροφύλλα.

ΠΕΖΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ

- ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΖΗΣΙΟΥ: Κόσμος Ἑλληνικός. Ὁ Παρ-
 θενών, σ. 22.
- ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ: Ὁ Κρῖνος. Ρομαντικὴ παράδοσις, σ. 255.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

EDGAR PÖE: Ούλαλούμ, σ. 173 Μεταφρ. Fingal.
 ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΑΛΛΑΡΜΕ: 'Από τις «Plusieurs Pages». Χειμω-
 νιάτικον ἀνατρίχιασμα, σ. 213. — 'Η Πίπα, σ. 214.

ΘΕΑΤΡΟΝ

HONORÉ DE BALZAC: 'Η Μητροιά. Δράμα εἰς πρᾶξεις πέντε,
 σ. 157, 180, 268, 313. Συνέχεις Τόμος Β'.
 ΑΙΣΧΥΛΟΥ 'Ορέστεια. α'. 'Απὸ τὸν «'Αγαμέμνονα», σ. 291. β'. 'Απὸ
 τὴς «Χοηφόρες», σ. 292. γ'. 'Απὸ τὴς «Εὐμενίδες», σ. 293.
 Μετάφρασις I. N. Γρυπάρη.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ἱστορία 'Ερωτος, σ. 142.
 Μουσικὴ καὶ ὑπνωτισμός. — Bronislaw Hubermann, σ. 143.
 Antoine Dvorak, σ. 175
 Δ. ΤΖΕΡΑΧΗ: Μουσικὴ 'Επιθεώρησις, σ. 32.

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΚΑΜΠΙΑΝΗ: Μιχαὴλ Σιγάλας, σ. 62.
 Κ: 'Ο θάνατος τοῦ Lembach, σ. 142.
 ΘΩΜΑ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ: Ν. Λύτρας, σ. 275.

ΓΑΥΠΤΙΚΗ

ΑΙΜ: Εἰς ἓνα καλλιτεχνικὸν ἐργαστήριον, σ. 224.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Τραγοῦδια τοῦ Μαινάλου, Δίστιχα τῆς 'Αγάπης. 'Απὸ τὴν
 συλλογὴν τοῦ κ. Ν. Βέη, σ. 58
 ΝΙΚΟΥ ΒΕΗ: Βραχὺ χρονικὸν τῶν ἐτῶν ἀπὸ Κοσμογονίας

6903—6943, σ. 61.—Νέος 'Ελληνομνήμων. Βιβλιοκρι-
 σία, σ. 111.

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Ἀπομονημέναί σελίδες ἀναφερόμεναι εἰς
 τὸν Σολωμόν, σ. 68.

Α. Κ: Νεκρολογία 'Εμμανουὴλ Ροῦϊδου, σ. 110.

ΑΙΜ. Κ: 'Η ἀλληλογραφία τοῦ Beethoven, σ. 144.

Σ. ΣΚΙΠΗ: Περὶ ιδεῶδους καὶ πραγματικότητος, σ. 154.

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: 'Ολίγαι λέξεις περὶ τοῦ Honoré de Bal-
 zac, σ. 156. — 'Ο τενόρος Sellier, σ. 175 — Cabrielle
 Réju, σ. 176.—Φραγκίσκος Κουλούμπης, σ. 321.—'Η
 εἰκόνα τοῦ λειψάνου τοῦ Σολωμοῦ, σ. 322.—'Ανέκδο-
 dotον εἰς τὸν Σολωμόν, σ. 322.—Τὸ πάθημα τοῦ Σού-
 τσου, σ. 323.—'Ο ξένος τύπος διὰ τὸν «'Ακρίτα», σ.
 323.—Μικραὶ μεταρρυθμίσεις εἰς τὸν «'Ακρίτα», σ. 323.

ΝΙΤΣΕ: 'Απὸ τὰς γνώμας του. Μεταφρ. Κ. Καιροφύλλα, σ. 193.

ΠΕΤΡΟΥ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗ: 'Απὸ τὴς Παρισινῆς μου ἀναμνήσεις.
 'Ο Λουὶ Μενάρ καὶ ἡ γέννησις τῶν ἐντόμων, σ. 198.

ΕΚΚΕΡΜΑΝ: Συνομιλίας Γκαϊτε 'Εκκερμαν, σ. 202, 234. Με-
 τάφρ. Αἴμ. Κούρτελη.

OFFMANN: Τὸ Τραγοῦδι τῆς 'Αντωνίας. 'Απὸ τὰ Παραμύθια
 του, σ. 219, 271. Συνέχεια Τόμος Β'. Μετάφρ. Δ. Δ.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΚΑΜΠΙΑΝΗ: Τὰ περιοδικά, σ. 31 — Τὰ ξένα
 Περιοδικά, σ. 63.

ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΣΚΙΠΗ: Νέα βιβλία, σ. 225.

Σ: 'Απὸ τὸν Τύπον, σ. 227.

Α. Ι. Κ: Καλλιτεχνικὸς σύνδεσμος, σ. 228.

ΠΑΝΟΥ ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΥ: 'Απολογισμὸς τῶν θερινῶν θεάτρων,
 σ. 319.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ, σ. 228, 276, 324.

ΔΕΚΡΙΤΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σ. ΣΚΙΠΗ, Ὁ Ἀκρίτας. — Α. ΚΑΜΠΑΝΗ, Οἱ Κίτρινοι. — Κ. ΠΑΛΑΜΑ, Ἡ Τριλογία τοῦ Θυμοῦ. — J. JEROME, Ἡ βουλαγαμένη Πολιτεία. μετάφρασις Ν. ΠΟΡΙΩΤΗ — Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ, Ὀλίγα λέξεις περὶ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς. — Ν. ΧΑΝΤΖΑΡΑ, Ποιήματα. — Κ. ΖΗΣΙΟΥ, Κόσμος Ἑλληνικός. — Ν. ΒΕΗ, Τὸ Ἀνδρονικόπουλο — Δ. ΚΑΛΔΙΜΑΧΟΥ, Πρόδρομοι τῆς Ἑλληνικῆς Ἀναγεννήσεως.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Τὰ Περιοδικὰ μας — Συναυλίας. — Βινιέτες κοσμήματα κτλ.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἐσωτερικοῦ δρχ. 12. — Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 12.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΞΑΜΗΝΟΣ

Ἐσωτερικοῦ δρχ. 7. — Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 7.

Τὸ Τεῦχος λεπτ. 70.

Διευθυντής: Σ. ΣΚΙΠΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ — ΟΔΟΣ ΣΟΛΩΝΟΣ 43^α

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς τοὺς μέχρι τοῦδε ἀπαντήσαντας εἰς τὴν ἐπι-
στολήν μας διὰ τῆς ἐγγραφῆς συνδρομητῶν τοῦ Ἄκρίτα.

Ἡ Διεύθυνσις.

Τὰ χειρόγραφα δημοσιεύμενα ἢ μὴ, δὲν ἐπιστρέφονται.

Οὐδεμία ἀπόδειξις πληρωμῆς ἀναγνωρίζεται ἄνευ διπλοτύπου φέ-
ροντος τὴν σφραγίδα τοῦ Ἄκρίτα καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ Διευθυντοῦ.

Οἱ κ. κ. Συνδρομηταὶ οἱ ὅποιοι τυχὸν ἐπιθυμοῦν νὰ σπεύσουν νὰ ἐξω-
φλήσουν τὴν συνδρομὴν των ἄς ἀποστείλουν ταύτην διὰ ταχυδρομικῆς ἢ
τραπεζικῆς ἐπιταγῆς ἐντὸς συστημένης ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Γραμματέα
τῆς Διευθύνσεως κ. Δ. Τζεράχην, Γραφεῖα Ἄκρίτα, Σόλωνος 43α.

Ὅσοι ἐκ τῶν ἐμπόρων κ. κ. συνδρομητῶν ἢ τῶν ὀπισσῆποτε ἐπιθυ-
μοῦντων ν' ἀναγγελοῦν εἰς τὰ ἐπὶ τούτου πρόσθετα φύλλα τοῦ Ἄκρίτα
ἀγγελίαν, εἰδοποίησιν, ρεκλάμαν κτλ. δύναται νὰ πράξωσι τοῦτο μὲ τὸ
ἥμισυ τῆς ὀρισθείσης τιμῆς διὰ τὰς τοιοῦτου εἶδους ἀγγελίας.

Διὰ κάθε καταχώρησιν εἰδοποιήσεως, ἀγγελίας, ρεκλάμας κτλ. εἰς
τὸν Ἄκρίταν γίνεται προηγουμένως ἰδιαιτέρα συμφωνία.

Αἱ ἐγγραφαὶ λογίζονται ἀρχόμεναι ἀπὸ 1 Μαρτίου ἢ 1 Σεπτεμβρίου
ἐκάστου ἔτους.

Πᾶσα αἴτησις πρὸς ἐγγραφήν συναδευομένη ἀπαρεγγλεῖταις ὑπὸ τοῦ
ἀντιτύπου τῆς συνδρομῆς: Δ. Τζεράχην, Γραμματέα τοῦ Ἄκρίτα, Σό-
λωνος 43α.

Παρακαλοῦμεν θερμῶς ὅσους ἐκ τῶν κ. κ. συνδρομητῶν, ἐκ παρα-
δρομῆς ἢ διεκπαιωτήμας, δὲν ἐξηκρίβωσαν τελείως τὴν διεύθυνσιν καὶ
τὸ ὄνοματεπώνυμον αὐτῶν, ὅπως μᾶς συγχωρήσουν καὶ λάβουν τὴν
καλλωσύνην νὰ μᾶς ἀποστείλουν τὴν ἀκριβῆ τῶν διεύθυνσιν.

Ἄγγελεται πᾶν νέον βιβλίον τοῦ ὁποίου ἀντίτυπα ἀποστέλλονται
εἰς τὸ γραφεῖον μας.

Ὁ ἐγγράφων ὁ συνδρομητῆς καὶ συναποστέλλων τὸ τμήμα τῆς
ἐγγραφῆς τῶν λαμβάνει τὸν Ἄκρίταν ἐπὶ 2ν ἔτος δωρεάν.

Συνδρομητῆς τοῦ Ἄκρίτα ἐν Ἀθήναις ἐγγράφονται εἰς τὸ Βιβλίο-
πωλεῖον τῆς Βασιᾶς.

Ο ΑΚΡΙΤΑΣ

Δὲν θὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς κανένα νὰ ἐπιβου-
λευθῆ, ἐξ ἐλαφρότητος ἢ πείσματος ἢ δια-
νοητικῆς ἀνεπαρκείας τὸ μεγάλο μας ζή-
τημα.

Β. Γαβριλίδης

Καὶ εὐρίσκομαι εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν ν' ἀνακοινώσω σή-
μερον καὶ ἐκ τῶν στηλῶν αὐτῶν τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ μου.
Μεθ' ὅλα τὰ ἐμπόδια, τὰς δυσχερείας καὶ τὰς ἀπογοητεύσεις αἱ
ὅποιαι μοῦ δημιουργήθησαν, ἐγὼ κατώρθωσα τὴν ἰδέαν μου νὰ
τὴν περιενδύσω μὲ τὸ πτωχικὸν αὐτὸ ἔνδυμα καὶ νὰ τὴν πα-
ρουσιάσω εἰς τὸ φῶς καὶ εἰς τὴν πραγματικότητα. Ἡ ἰδέα εἶνε
ὡς τὴν μυρουδιά, προτοῦ ξεθυμάνει ἄς προλαμβάνη κανεὶς νὰ
τῆς εὐρύνη τὰ ὄριά της κατ' εὐθείαν εἰς τὴν πράξιν καὶ τὰ
ἔργα, διὰ νὰ τῆς προσδώσῃ ὅλα τὰ ζωτικὰ στοιχεῖα μιᾶς διαρ-
κοῦς καὶ βεβαίας υπάρξεως καὶ κινήσεως.

Δὲν ἀποτείνομαι πλέον εἰς τοὺς πάσχοντας ἀπὸ διανοητικὴν
ἀνεπάρκειαν, οὔτε εἰς τοὺς ἐλαφροὺς, οὔτε εἰς τοὺς στεῖρους,
οὔτε εἰς τοὺς ἐνόχους οἱ ὅποιοι γνωρίζουν νὰ τρῶνε μόνον, νὰ
πίνουν καὶ νὰ κοιμῶνται καὶ ὅλα τὰ ἄλλα νὰ τὰ ἀντιλαμβάν-
ονται ὡς μάταια, ὡς παράξενα καὶ ὡς ἀστεῖα· ἀλλὰ ἀποτείνο-
μαι εἰς ὅσους δὲν διεφθάρησαν ἀκόμη ἀπὸ τὸ περιβάλλον, εἰς
ὅσους διατηροῦν μίαν παρθενικὴν ἀγνότητα ἐντὸς των, εἰς ὅσους
ἔχουν μεγάλας καρδιὰς καὶ μεγάλα αἰσθήματα. Αὐτοὶ ὄσον ὀλί-
γοι καὶ ὄσον μετρημένοι καὶ ἂν εἶνε εἴτε εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν
κόσμον, εἴτε εἰς τὸν πολιτικόν, εἴτε εἰς τὸν καλλιτεχνικόν, εἴτε
εἰς τὸν ἐμπορικόν, εἴτε εἰς τὸν στρατιωτικόν, εἴτε εἰς ὅποιον-
δήποτε ἄλλον, εἶνε ὅμως ἀναντιρρήτως οἱ μόνοι εἰς τοὺς ὁποί-
ους, ἀποβλέπων τις, δύναται νὰ ἐλπίσῃ μίαν καλλιτέρευσιν
τῆς νουθεσίας καὶ στερωτικῆς αὐτῆς καταστάσεως, εἶνε οἱ μόνοι
οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦν τὸ ἀληθινὸν καὶ ἀδιάφθορον στοιχεῖον ἐνὸς
ἐπισηλοῦς καὶ ἀρρώστου τόπου, εἶνε οἱ μόνοι, οἱ ὅποιοι ἔχουν
συνείδησιν τῶν ὄσων γίνονται γύρω μας καὶ δακρύζουν ὅταν

βλέπουν τὰ στραβά καὶ τὰ ἀνάποδα καὶ χαίρουν ὅταν βλέπουν τὰ ὀρθὰ καὶ τὰ ἀληθινὰ — ἢ πικρὰ ἀλήθεια εἶνε ὅμως ὅτι τοὺς δίδεται εὐκαιρία νὰ θαυμάζουν πάντοτε περισσότερο. — Εἰς αὐτοὺς ἀποτείνομαι σήμερον, εἰς αὐτοὺς παραδίδω τὸ ἔργον μου, αὐτοὶ θέλω νὰ μὲ ἀκούσουν, αὐτοὶ θέλω νὰ μὲ αἰσθανθοῦν.

Ἔχετε λοιπὸν ἐσεῖς κύριοι συνείδησιν τῆς Φιλολογίας; Γνωρίζετε ὅτι ἡ Φιλολογία εἶνε ἀπαραίτητος καὶ εἰς τὸ ἔθνος μας; Εἰςεύρετε ὅτι ἐπιδρᾷ πολὺ ἠθικῶς ἐπ' αὐτοῦ; Ὅτι τονώνει, ἐμψυχώνει, μεγαλύνει αὐτό; Ἄν τὸ γνωρίζετε ἀληθινὰ, ἂν ἔχετε πραγματικὴν συνείδησιν αὐτοῦ, γιατί δὲν ἐκτιμᾶτε, δὲν ὑποστηρίζετε μὲ τὸ αἷμα σας, τοὺς φιλόλογους σας, τοὺς ποιητὰς σας, τοὺς καλλιτέχνους σας; Γιατί εὐρίσκετε ἀφορμὰς μηδαμινὰς πότε τὴν γλῶσσαν, πότε τὴν μορφήν, πότε τὴν ἰδέαν, πότε τὸ ἔνα, πότε τὸ ἄλλο καὶ δημιουργεῖτε προφάσεις ἐν ἀμαρτίᾳ διὰ ν' ἀποφύγετε νὰ σκεφθῆτε, νὰ μελετήσετε, νὰ αἰσθανθῆτε, νὰ φτερωθῆτε; Ἡ εὐχαρίστησις καὶ ἠδονὴ τὴν ὁποῖαν αἰσθάνεται κανεὶς ἔπειτα ἀπὸ τὴν μελέτην ἑνὸς ἔργου τὸ ὅποιον ἐκοπίασεν, ἐβασάνισεν κάπως τὴν διάνοιάν του διὰ νὰ τὸ ἐνοήσῃ — τὰ καλὰ κόποις κτῶνται — εἶνε ἀσυγκρίτως διαρκεστέρα καὶ μεγαλειτέρα ἀπὸ ἑλας τὰς ἄλλας τὰς παρωδικὰς καὶ τὰς στιγμαίας.

Πῶς ἤμπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῆ ἡ ἀδιαφορία καὶ ἡ ἀδράνεια τῆς κυβερνήσεως, τὴν ὁποῖαν δεικνύει διὰ τὴν φιλολογίαν μας; Πῶς ἤμπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῆ ὁ κ. Φαρμακόπουλος, ὅταν τόσον ἀβασανίστως ἐξεφράσθη δι' ἕναν ποιητὴν τῆς περιωπῆς τοῦ κ. Παλαμᾶ καὶ εἶπεν ὅτι ἀποτελεῖ ἀνορθογραφίαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον; Καὶ ἐτόλμησε μίαν τοιαύτην γνώμην νὰ τὴν ἀνακοινώσῃ διὰ τῶν ἐφημερίδων; Ἐπειτα ἐσεῖς κύριοι φιλόλογοι καὶ κύριοι ποιηταί, ἂν εἴσθε πραγματικοὶ τοιοῦτοι, διὰ ποῖον λόγον φανατίζεσθε διὰ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην ἰδέαν, ἀφ' οὗ γνωρίζετε ὅτι ὁ φανατισμὸς εἶνε ἴδιον τῶν ἀδυνάτων; Ἐσεῖς δὲν εἴσθε ἐκεῖνοι ποῦ ἀλλαλάζοντες διακηρύττετε καὶ σαλπίζετε τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ πνεύματος;

Τότε γιατί προσκολλᾶσθε σὰν στρεΐδια εἰς τὸν ἕναν ἢ εἰς τὸν ἄλλον ἀρχηγὸν σχολῆς ἰδεῶν ἢ συστήματος γλωσσικοῦ; Γιατί ἀφ' οὗ ὁ κόσμος δὲν σᾶς διαβάσει ὅταν ἐξωτερικεύετε τὰς ἰδέας σας μὲ τὴν γλῶσσαν αὐτήν, ποῦ ἐδημιούργησεν ὅλην αὐτήν τὴν ἠλιθίαν κατάστασιν, ἐπιμένετε εἰς αὐτήν τόσον, νομίζοντες — ὡ κίβδηλα νομίσματα — ὅτι γιὰ κατιτὶ ἔθνικὸν ἐπιμένετε; Ἡ νομίζετε ὅτι ἡ γλῶσσα αὐτὴ — καὶ ὄχι ἄλλη — θὰ σᾶς κάμῃ φιλόλογους καὶ ποιητὰς, ἂν δὲν εἴσθε πραγματικοὶ τοιοῦτοι; Ἡ ἐπίστεψεν ὁ κ. Βουτιερίδης ὅτι ἀπὸ τὸν καιρὸν ποῦ ἠσπάσθη

τὸ γλωσσικὸν σύστημα τοῦ κ. Πάλλη ἔγινε ποιητῆς, μεταφραστῆς καὶ φιλόλογος; Ἡ ὁ κ. Ταγκόπουλος ἐπειδὴ γράφει τὰ φλογερά του πολιτικὰ καὶ κοινωνιολογικὰ του ἄρθρα εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν **μαλλιαρῶν**, ἔγινε μέγας πολιτικὸς ἀνὴρ καὶ κοινωνιολόγος καὶ δημοσιογράφος; Τὸν μέγαν συγγραφέα, τὸν ἰσχυρὸν δημοσιογράφον, τὸν ἀληθινὸν ποιητὴν δὲν τὸν δίνει τίποτε, δὲν τὸν σκλαβώνει τίποτε. Ὁ Βερναρδάκης ὁ ὁποῖος ἔγραψεν εἰς τὴν καθαρεύουσαν τὰ δραματικὰ του ἔργα δὲν ἀπεκλείσθη δι' αὐτὸ ἀπὸ τὸ νὰ εἶνε καὶ μέγας δραματικὸς — ὁ μεγαλειότερος ἂν ἀγαπᾶτε στὸν τόπο μας. — Ὁ Γαβριηλίδης ποῦ γράφει τὰ ἄρθρα του εἰς μίαν μικτὴν, ἐναρμονισμένην καὶ μαλαγμένην ἀπὸ τὴν πένην τοῦ ξεχωριστοῦ αὐτοῦ ἀνδρός, δὲν ἀπεκλείσθη δι' αὐτὸ ἀπὸ τὸ νὰ εἶνε καὶ μέγας δημοσιογράφος. Ὁ Παλαμᾶς ποῦ γράφει τὰ ποιήματά του εἰς τὴν δημοτικὴν δὲν ἀπεκλείσθη δι' αὐτὸ ἀπὸ τὸ νὰ εἶνε καὶ ὁ μεγαλειότερος ποιητῆς μας.

Ἐνεκεν αὐτοῦ ἐμεῖς οἱ νεώτεροι δὲν θὰ περιφρονήσωμεν καὶ τὸ γλωσσικὸν σύστημα τοῦ μοναδικοῦ μας ἐπιστήμονος κ. Χατζηδάκι τοῦ τόσον περιφρονημένου (;) ἀπὸ τοὺς νομίζοντας ὅτι κατέχουν τὸ μονοπώλιον τῆς δημοτικῆς. Γιὰ μᾶς ὅλαι αἱ γλῶσσαι εἶνε θαυμάσιαι ὅταν ἐκεῖνοι ποῦ τὰς μεταχειρίζονται τὰς μεταχειρίζονται θαυμασίως. Μεταχειρισθῆτε ὁποιαδήποτε θέλετε γλῶσσαν ἀρκεῖ νὰ μὴ φέρετε δυσαρμονίας εἰς τὸ αὐτί μας ἀρκεῖ νὰ ἔχετε ἀνεπτυγμένον τὸ γλωσσικὸν αἰσθημα μέσα σας καὶ θὰ τὸ ἔχετε, ἂν ἔχετε συνανεπτυγμένον καὶ τὸ συγγραφικὸν καὶ τὸ ποιητικὸν τοιοῦτον. Ὁ φόβος τῆς διγλωσσίας εἶνε τοῦ παλαιοῦ πλέον καιροῦ. Ἄς πάει νὰ ἔχωμεν ὄχι διγλωσίαν, ἀλλὰ καὶ τριγλωσίαν καὶ δεκαγλωσίαν ἀκόμη. τόσον τὸ καλλειότερον. Αὐτὸ θὰ δείχνῃ ἴσα ἴσα ἕναν πλοῦτον τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης. Ἄλλωστε αὐτὸ εἶνε μόνον φαινομενικόν, ἐσωτερικῶς τὰ πράγματα διαφέρουν.

Ὁ Ἀκρίτας δὲν βγαίνει μὲ τὸν σκοπὸν νὰ διαιωνίσῃ τὰς σκιαμαχίας τῶν προκατόχων του, οὔτε μὲ τὸν σκοπὸν νὰ θεραπεύσῃ τὰ προσωπικὰ πάθη τοῦ ἄλφα καὶ τὰ παιδιᾶστικα πείσματα τοῦ βῆτα. Ὁ Ἀκρίτας θέλει νὰ ἐργασθῆ, θέλει νὰ παρουσιάσῃ πραγματικὴν πνευματικὴν κίνησιν καὶ ὄχι κλύδιαν. Θέλετε νὰ συνεργασθῆτε, κύριοι φιλόλογοι; Συνεργασθῆτε μὲ δημιουργικὰ ἔργα, ἀληθινὰ καὶ ζωντανά. Θέλετε νὰ μᾶς ὑποστηρίξετε ἐσεῖς οἱ ἄλλοι, ἤμπορεῖτε νὰ τὸ κάνετε, ἀφ' οὗ σᾶς ἀναπτύξαμεν τὸν σκοπὸν μας καὶ τὰς ἰδέας μας, μὲ ἔργα ὅμως καὶ ὄχι μὲ λόγια — τὰ λόγια τὰ μπουχτήσαμε πειά!

Σ. Σκίπης.

ΟΙ ΚΙΤΡΙΝΟΙ

Τοῦ Ναπολέοντος ὁ ὁποῖος ὡς γνωστὸν ἤθελεν ἐνωμένην τὴν Εὐρώπην διὰ τὰ κατὰ τὴν κοσμοκράτειρα.

Friedrich Nietzsche.

Οἱ ἐθνολόγοι ἔχουν μεγάλην πεποίθησιν εἰς τὸ μέλλον τῆς λευκῆς φυλῆς, ἂν κ' ἐξ ἄλλου ἀληθεύει, ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐθνολόγοι εἶνε παιδιὰ τῆς φυλῆς, διὰ τὴν ὑποίαν τόσον δείχοντ' αἰσιόδοξοι. Καὶ ὁ διλεττάντης φιλόσοφος ἔχει ἀκόμη πῶς περιορισμένην τὴν ἐλπίδα του—en bon Européen κατὰ τὴν ἔκφρασίν του—εἰς τοὺς Εὐρωπαίους καὶ μόνον.—Ἐνας ἐθνολόγος Σλαβὸς ὁ κ. Νοβίκοβ αἰσιοδοξεῖ διὰ τὴν διαρκῆ ὑπερακμὴν τῶν Λατίνων καὶ διὰ τὸ μέλλον των. Γαργαλίζονται ὅλοι μὲ τὴν Μεσσιανικὴν προσδοκίαν νέου Ναπολέοντος.

Ἀποδλέπων κανεὶς εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ διλεττάντου φιλοσόφου ἐνοεῖ, ὅτι ὁ εὐχόμενος δὲν ἔχει καμμίαν εὐθύνην ἀπέναντι τῆς σκέψεως ἂν ἡ εὐχὴ του μείνη ὅπως τόσαι ἄλλαι *primum desiderium*, ὑπάρχει τὸ ὅτι εὐχεται τὸ ὀλιγώτερον ὡς ἰδέα... Ἀλλὰ εἶνε ἀξιοθρήνητον νὰ ἐξάγουν *a priori* οἱ ἐπιστήμονες συμπερασμούς διότι ἀντίκειται τοῦτο πρὸς τὴν φύσιν τῆς ἐπιστήμης.

Δὲν ἔχω καμμίαν ὄρεξιν συκοφαντίας ἐναντίον μιᾶς ἡμοεθνίας πρὸς τὴν ὁποίαν συγγενεῖς λίγ' ὡς πολὺ καὶ τὸ ἔθνος μου, ἀφοῦ δὲν εἶμαι οὔτε κὰν ἐνθουσιασμένος διὰ τὴν φυλετικὴν ἀκμὴν μας. Ψυχρὸς παρατηρητῆς μοναχᾶ βλέπω τὸ πολιτικόν, κοινωνικόν, ἀνθρωπικόν ξεχαρβάλωμα τῶν Λατινογενῶν φυλῶν καὶ δὲν ἔχω κανένα δικαίωμα νὰ ἐξαγάγω συμπεράσματα Νοβίκοβικά. Εἶνε ἀλήθεια, ὅτι πολὺ ἐνασμενίζοντες εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν παραγωγὴν τῶν μεσημβρινῶν θέλουν νὰ οἰκοδομήσουν ἐξαγόμενα καὶ νὰ σμιξοῦν εἰς τὸ νερούλον κατασκευάσμα ἀπὸ τοὺς σωρείτας των τὴν ὑδαρεστέραν αἰσιοδοξίαν τους. Ἄλλ' οἱ αὐτοσχέδιοι παρατηρηταὶ δὲν συλλογίζονται, φαίνεται, ὅτι ἡ σημερινὴ τέχνη παρουσιάζει τὴν ὑγείαν ἢ τὴν νόσον ἄρρωστα ἢ ὑγιῶς τῶν ἀτόμων καὶ δὲν ἔχει ὡς πρὸς τοῦτο εἰμὴ πολὺ μικρὰν σχέσιν πρὸς τὴν τέχνην ἐκείνην, ἢ ὁποία ἴσταται αἰώνιον ἰδεῶδες μας κατόπτησιμα τῆς φυλετικῆς μᾶς ἀκμῆς τοῦ χρυσοῦ καιροῦ διακοπέισα ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν ποῦ ἡ ῥωμαϊκὴ τέχνη ἐνόμιζεν ὅτι τὴν συνεχίζη. Ἄν σήμερον ὑπαρχῆ μία τέχνη ἐπαρκῶς νατσιοναλιστικὴ εἰς τὴν Εὐρώπην εἶνε ἡ Σλαβικὴ διότι ἀπὸ τὸν Δοστογιέφσκη ἕως τὸν Τολστόη καὶ τὸν Γκόρκυ ὅλοι ἠθέλησαν νὰ συμπαθήσουν τὴν κοινὴν δυστυχίαν καὶ νὰ ζευγαρώσουν ἀπαραμίλλως τὴν ἀτομικότητά των μὲ τὴν ἀπειρὴν νεάζουσαν ῥωσικότητα καὶ δραστηκότητα τῆς φυλῆς των. Ἡ λέξις *décadence*. ὅσῳ καὶ ἂν δὲν ἔχη καμμίαν σημασίαν εἰς τὴν

αἰσθητικὴν μας, ἔχει μίαν ἰδικιτέραν σημασίαν ὅταν θελήσωμεν νὰ κάμωμεν τὴν ἀναφορὰν τῆς τέχνης πρὸς τὴν γεννήτριάν της φυλὴν. Ἡ τέχνη τῶν Λατίνων καὶ ὄχι ὀλιγώτερον τῶν σημερινῶν Τευτόνων εἶνε μία τέχνη ἀναζητήσεων καὶ πνευστιάσεων καὶ λαχανιασμῶν. Ἀδιαφορῶ διὰ τὰ ὀνόματα ἂν εἶνε Λαφόργκ, Δαννούντσιο, Γκεόργε. Ἡμπορεῖ καὶ νὰ τὴν θαυμάζω τὴν τέχνην των ὅπως θαυμάζω καθετὶ θλιβερόν καὶ οἰχόμενον. Ὅλη αὐτὴ ἡ φιλολογία καὶ ἡ τέχνη των εἶνε μία θλιψὶς καὶ ὄχι θλιψὶς ρωσικὴ. Ἐνας ἄρρωστος Ἑπικούρειος πεσσιμισμός. Ὅσον διὰ τὴν τέχνην τοῦ Δοστογιέφσκη τοῦ Γκόρκυ καὶ ὅσων ἄλλων ἐκεῖ μακρὰν ἀπὸ τοὺς Λατίνους τὸ ζήτημα εἶνε ἄλλο. Ἡ τέχνη τους εἶνε μία θλιψὶς ἀπὸ πολλὴν ὑγείαν, εἶνε μία ρωσικὴ θλιψὶς. Εἶνε αὐτὴ ἡ ζωὴ των κατ' εὐθείαν ὁραμένη ὄχι *de travers*, οὔτε ἀπὸ τὴν ἀνάποδην, οὔτε εἰς τὸ ὄνειρον, οὔτε εἰς τὸν ἐφιαλτην, οὔτε εἰς τὸ πικρὰ ἠρημα. Καὶ διὰ νὰ εὐρίσκουν ἡδονὴν εἰς τὸ νὰ ζωγραφίζου *terre à terre* καὶ ἀκριβῶς ὅ,τι βλέπουν καὶ διὰ νὰ μὴ μάς κουραζῆ αὐτὸ τὸ ἀπ' εὐθείας ζωγραφίσμα ἡμᾶς τοὺς ξένους ἀναγνώστας θὰ πῆ ὅτι αὐτὴ ἡ ἐλπίς εἶνε πρωτότυπη, πρῶτος ὅρος διὰ τὴν ὑπάρξιν μεγάλης καὶ ἀληθινῆς ζωῆς.

Ἐνα τσάκισμα προχθῆς τῶν Γαλλων, αἱ ἀλεπάλληλοι καταστροφὰ εἰς τὴν φαινομενικὴν ἀνάστασιν τῶν Ἰταλῶν, τὸ τελειωτικὸν ξεχαρβάλωμα χθῆς τῶν Ἰσπανῶν, ἀρκοῦν διὰ νὰ μάς δείξουν ἀμφιβόλου ἀξίας τὴν αἰσιοδοξίαν τῶν διαφορῶν φιλολατίνων ἐκ συνθηκῆς καὶ λόγῳ... κλασικῶν ἀναμνήσεων.

Ἡ τελευταία ἡττα τῶν Ἰσπανῶν ἀπέδειξε ψευδῆ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἱστορικοῦ ὁ ὁποῖος θέλει ἀνίκητην τὴν δύσιν μέσα στὸ κύλισμα τῶν αἰώνων ἀπὸ τὴν ἀνατολήν. Ἀπέδειξε καὶ πολλὰ ἄλλα καὶ εἰρωνεύθη μίαν φορὰν — τὴν πρώτην — τὴν *maîtresse du monde* ποῦ κατὰ τὸν Νίτσε ὄνειρεύετο ὁ Ναπολέων. Ἀλλὰ ὑποθέτω ὅτι περιπλέχθημεν, ἢ θὰ περιπλεχθῶμεν εἰς λαθουρίθους, ἂν δὲν συμβουλευθῶμεν τὴν κλωστήν τῆς Ἀριάδνης. Ἡ ἀφετηρία μας: Οἱ Κίτρινοι. Ἀνέφερα τοὺς ἰσχυρισμούς τῶν ἐθνολόγων οἱ ὁποῖοι θέλουν τὴν ὑπεροχὴν τῶν λευκῶν ἐπὶ τῶν μαύρων καὶ τῶν κιτρίνων. Τῶν ἐθνολόγων ποῦ εἰς τὸ μωρὸν τους *libertinage* θαυμαστώνουν μίαν παρακμασμένην γενεὰν ἐθνῶν, ποῦ αἱ ἰδέαι των εἶνε κολλημέναι, πιστεύσατέ με, μὲ ψαρόκολλαν μοναχᾶ.

Δὲν ὠμίλησα ὡς ἄφειλα διὰ τὰ τρία ρεύματα τῶν εὐρέων νατσιοναλισμῶν, ποῦ ἐξυφαίνονται φαινομενικῶς ἢ πράγματι εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ καθόλου εἰς τοὺς λευκοὺς: Τοῦ Ἀγγλοσάξωνικοῦ, τοῦ Σλαβικοῦ καὶ τοῦ Λατινικοῦ. Περὶ τοῦ τελευταίου δὲν ἀξίζει κανεὶς νὰ ὁμιλῆ, διότι χάνει τὰ λόγια του, ἀφοῦ θὰ ὁμιλήσῃ περὶ πράγματος τὸ ὁποῖον στηρίζεται ἐπάνω σὲ λόγια. Ὁ Ἀγγλοσάξωνικὸς νατσιοναλισμὸς ἰδέα πρὸ πάντων ἢ ὁποία, ὅπως καθε ἰδέα γερμανικὴ (*germanique*) προέρχεται ἀπὸ τὸν Γκαίτε, ἐκαλλιεργήθη ἀπὸ τὸν Καρλαῦλ, διὰ νὰ μείνη, ἔτσι φαίνεται, κτῆμα ἀποκαλιστικῶν τῶν ἰδεολόγων. Πραγματικώτερος εἶνε ὁ Σλαβικὸς νατσιοναλισμὸς γεννηθεὶς εἰς τοὺς

Τσέχους, ἀρθείς εἰς δύναμιν ἐπιβολῆς, δύναμιν ἀρνητικότητος, εἰς ἀτομικότητα περισσώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλον νατσιοναλισμόν. Ἔτσι ἡ ἰδέα τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἀν' ὅχι δημοσπονδίας ἀλλ' ἐνότητος, τὴν ὁποίαν ἐνόμισεν ὅτι προεῖδεν ὁ Κάντιος, ὑποπεύσαμεν ἕως τὸρα ὅλοι οἱ σκεπτόμενοι, ὅτι θὰ καθίστατο πραγματικὴ διὰ τῆς ἐπικρατήσεως ἐνὸς ἐξ ὅλων τῶν νατσιοναλισμῶν ἐπὶ ὅλων τῶν ἄλλων. Καὶ ἡ ἐλπίς ἐστρέφεται πρὸς τοὺς Σλαβούς, διότι ὁ Πανσλαβισμὸς ὡς ἰδέα ὑπερεῖχεν ἀπείρως ἀπὸ τὸν Ἀγγλοσαξωνισμόν, τοῦ ὁποίου καὶ ἡ ὑπαρξὶς πέραν ἀπὸ τὸν ἰδεολογικὸν κόσμον δὲν ἐδικαιολογεῖτο, μὲν ὁ μέγας Μπίσμαρκ ἐπλάσε μίαν ἄλλην ἰδέαν τὴν Deutsche. Ἡ Τευτονία ὑπερανῶ παντων. Ἡ ἰδέα αὕτη δὲν ἦτο πλάσμα τοῦ Μπίσμαρκ, ἦτον φυσιολογικὸν γέννημα τῆς φυλῆς, ἡ ὁποία τὴν ἐγέννησεν ἐξ ἰδίας ἐπαρκείας αὐτάρκη. Καὶ ἀν' ὁ Μπίσμαρκ δὲν ἔμεινεν ἕως τὸ τέλος κύριος τῶν πραγμάτων, πλήρως ὅμως δὲν δικαιολογοῦνται οἱ νομιζόντες ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ ζῆ ἀντανταχλαστικὴν ἐκ τοῦ παρελθόντος τῆς ζωῆς. Τοῦλάχιστον ἡ παντευτονικὴ ἰδέα ἐνομιζέτο καὶ ἴσως ἀρκετὰ βασίμως καὶ πιθανῶς εὐλόγως—εὐλογοφανῶς;—ὀλιγώτερον δυναμένη ἀπὸ τὴν πανσλαβικὴν λ. χ. εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ τὴν ἐγγὺς Ἀνατολήν, ὅπου τὰ γερμανικὰ συμφέροντα συνεκρούοντο πρὸς τὰ Σλαβικὰ παικιστρόπως. Συνεκρούοντο εἰς τὴν Αὐστρίαν ὅπου οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Σλάβοι εἶνε ἀνισοὶ παράγοντες (10 ἑκατ. Γερμανοὶ 18 Σλάβοι), εἰς τὴν Τουρκίαν ὅπου ὁ Αὐστριακὸς ἱμπεριαλισμὸς ἀνταγωνίζεται πρὸς τὴν Σλαβικὴν—ρωσσικὴν ἰδέαν. Διὰ τὴν Ἀγγλίαν ὁ Μπίσμαρκ εἶχε πῆ, ὅτι ἔθνος ποῦ ἀρχίζει νὰ διδῆ καὶ ὅχι νὰ πέρνη δὲν εἶνε γιὰ ἐμπρός. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ἡ Ἀγγλία δὲν ἔπαυσε νὰ πέρνη ἀλλ' ἔθεωρεῖτο κατὰ τὸσον ἀπομονωμένον...

Ἡ Ἀγγλία ἐνόμισαν ὅτι ἐπασχεν ἀνθρωπιστικὴν ὑπερτροφίαν. Ὁ Μπίσμαρκ εἶχεν ἀρίσει εἰς τὴν ζωὴν ἀκόμη τὴν Αὐστρίαν διὰ νὰ εὐρίσκονται δύο Τευτονικαὶ δυνάμεις. Ἄλλως τε δρὸς πεσούσης θὰ ἐξυλεύετο ἡ περισσώτερον ἔχουσα ἀνάγκην χώρα τοῦ βορρᾶ καὶ διὰ πολλοὺς λόγους. Αὐτὰ ἀναλογιζόμενοι ἐκάμμεν συγχριστικούς ὑπολογισμούς καὶ ρεμβασμούς, ἀλλὰ χωρὶς τὸν ξενοδόχον, καθὼς φαίνεται.

Ἄνοιχοι τοῦ Καντίου καὶ τοῦ Ναπολέοντος πέπρωται ἄρα γε νὰ διαλυθῆτε καὶ τὴν ἀγγελίαν τῆς καταστροφῆς σας νὰ τὴν φέρῃ μίαν αὐγὴν ὁ ἥλιος ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν χώραν τὴν ὁποίαν χαίρειτιζετε πρῶτην εἰς τὸ ἐξυπνημά του; Ἐμεῖς οἱ γηραιοὶ Εὐρωπαῖοι, ὡς Εὐρωπαῖοι, αἰσθανόμεθα τὸ ἀνακάτευμα καὶ ἄλλης χειρὸς εἰς τὴν παγκοσμίαν διαιτησίαν, ὡς ἐπίμειχσιν εἰς τὰ οἰκογενειακά μας. Αἱ πέντε ἢ ἕξ—εἶνε καὶ ἡ Ἰταλίκα μεγάλη δύναμις...—ἐμονοπωλοῦσαν ἕως τὸρα τὴν δικαιοσύνην εἴτε τοῦ Γλαδτωνικοῦ ἀνθρωπισμοῦ εἴτε τὴν *iustitiam iniustam* τῆς ἰσχύος τὴν Μπισμαρκικὴν. Τὸ μονοπώλιον αὐτὸ σιωπηλὰ καταλύεται καὶ ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων ἀναθιβάσει διαιτητὰς τοῦ πτωχοῦ αὐτοῦ πλανήτου ἄλλους δύο ἀκόμη καὶ τὸν ἕνα μάλιστα

ἐπιστήμως. Ἡ ἀγγλοῤαπωνικὴ συνθήκη, ἡ ὁποία εἶνε ἀφετηρία κινδύνου διὰ παντοειδεῖς περιπλοκάς, εἶνε μαζί ὁ ἐπίσημος ἀναγνωρισμὸς ἀπὸ τὴν Δύσιν τῆς Ἰαπωνίας ὡς μεγάλης δυνάμεως καὶ ἀκόμη περισσώτερον ἡ συμμετοχὴ τῆς γενετείρας τοῦ κόσμου ἠπείρου εἰς τὰ τοῦ κόσμου.

Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ἡ ἱστορία δὲν μᾶς ἔδωκε πρῶτην φορὰν ἀπροσδοκῆτους ἐκπληξίεις. Ἡ σημερινὴ ὅμως ἐκπληξίς εἶνε ἀπὸ τὰς μεγαλητέρας. Πρὸ τοῦ 1876 ἡ Ἰαπωνία δὲν εἶχε κανένα θωρηκτὸν καὶ σήμερον ἀντιμαχεταὶ ἐξ ἰδίας ἐπαρκείας μόνον πρὸς ἕνα τῶν κραταιότερων στόλων τῆς οἰκουμένης. Πρὸ τοῦ 1872 δὲν εἶχε στρατόν. Πρὸ τοῦ 1889 δὲν ἐγνώριζε τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου. Ἡ πρόδοσις εἶνε ἀλματική καὶ οἱ ἀνθρωπολόγοι, ὅταν θέσουν ἐπὶ τοῦ ταπητος ἄλλην μίαν φορὰν τὸ ζήτημα τῆς κατωτέρας κατασκευῆς ἀνθρωπικῆς τῶν κιτρίνων θὰ ἔχουν νὰ σκεφθοῦν πολὺ. Σήμερον τὸν ἐξυπνῶντα τῶν κιτρίνων πολιτισμὸν ὀφείλομεν νὰ ἐκτιμήσωμεν διὰ τὸ ἀπότομον ταχὺς τοῦ ἐξυπνημάτος του. Ἔως προχθὲς ἐθαυμάζαμεν τοὺς ἀπειροστοὺς ἐναρμονισμούς τῶν χρωμάτων ἐπάνω εἰς τῆς Ἰαπωνικῆς βιοτεχνίας τὰ προϊόντα. Μία βιοτεχνία μεγάλη καὶ σχεδὸν τέχνη· θαυμαστή ὅσον καὶ ἡ ἑλληνικὴ βιοτεχνία τόσον σιμοτινὴ πρὸς τὰ πράγματα καὶ συγχρόνως πρὸς τὴν ἰδέαν τῆς διακοσμῆσεως. Αὐριοῦν θὰ μᾶς δοθῇ ἴσως νὰ θαυμάσωμεν ἐκεῖ μίαν μεγαλότεχνην ἰδιοφυῆ ἰαπωνικὴν ζωγραφικὴν. Ἴσως ἡ φιλολογία θὰ εἶνε ὀλιγώτερον προσεχῆς διότι τὰ πέδικλα τοῦ μανδραχινισμοῦ εἶνε φοβερά. Ἄλλ' ἄμα ἐδόθη τὸ πρῶτον ράπισμα πρὸς τὸν παλαιὸν κονσερβατισμὸν ἐκεῖ ποῦ δὲν ἄξιζε τὸν σεβασμόν, θὰ δοθῇ καὶ τὸ δεύτερον. Καὶ θὰ εἶνε μία φιλολογία, τὴν φανταζομαι, μοραλιστικὴ ζωγραφικὴ ἀπείρως ζωντανὴ ὅσον αἱ κλασικαὶ μας, πενταφώτεινη. Ἐσχάτως ἐβλεπα εἰς μίαν Εὐρωπαϊκὴν ἐπιθεώρησιν, ὅτι τὰ ἐκδοτικὰ καταστήματα τοῦ Τόκιο πλημμυρίζουν ἀπὸ βιογραφίας καὶ μελέτας περὶ ὅλων τῶν Εὐρωπαιο-Ἀμερικανῶν φιλοσόφων συγγραφέων καὶ ποιητῶν τοῦ τελευταίου καιροῦ ἀπὸ τὸν Κάρλαϊλ ἕως τὸν Ἐμερσον καὶ τὸν Σέλλεϋ καὶ τὸν Γκαίτε ἕως τὸν Πόε. Αἱ Ἰαπωνικαὶ Revues εἶνε γεμάται ἀπὸ αὐστηρότητα ὅταν κρίνουν τὴν φιλολογίαν καὶ τὸν πολιτισμὸν τῶν Εὐρωπαίων ποῦ κατὰ τὴν ἐκφρασιν ἐνὸς Ἰάπωνος δὲν ἀποτελοῦμεν κοινωνίας καὶ οἰκογενεῖς ἀλλ' ἀπλούστατα *collectivités des atomes*. Τίς οἶδε, ἀν' δὲν πέπρωται νὰ χαίρεισιωμεν αὐριοῦν ἕνα πολιτισμὸν, ὁ ὁποῖος νὰ εἶνε εἰρωνεῖα πρὸς τὸν ἰδικὸν μας. Πρὸ χρόνων ἀνεγράφετο ὅτι ὁ Τσάρος ἤθελε νὰ ἐκχριστιανίσῃ τὴν Ἰαπωνίαν καὶ ἐλέγοντο μυρία· τίς οἶδε αὐριοῦν μήπως ὁ βουδδισμὸς, ποῦ πρὸς στιγμὴν ἐπεβουλεύθημεν δὲν εἰρωνευθῆ τὸν παραχαρχαγμένον μας Χριστιανισμόν. Ἄλλ' ἡ ὥρα δὲν ἦλθε καὶ ἡ σωφροσύνη ἀπαίτεῖ νὰ εἴμεθα ὀλιγαρκεῖς εἰς τοὺς συμπερασμούς μας. Πρὸς τὸ παρὸν ἀνοίξατε τὰ παραθύρα διὰ νὰ ἀτενίσωμεν τὸ κυανῶν· καὶ ἄς ρεμβάσωμεν.

Ἄριστοτέλης Γ. Καμπάνης

ΤΡΙΑΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΘΥΜΟΥ

Στὸν ποιητὴ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη.

Τώρα, χωρὶς τὸ θυμὸ, ἀνόητος εἶναι ὁ πόνος.

Λεοπάφδης (Soprail monumento di Dante)

ΟΙ ΛΥΚΟΙ

Εἶμαστ' οἱ ἀνεργοὶ καὶ οἱ ἄχαροι,
Καὶ τῆς ζωῆς εἶμαστ' ἐμεῖς οἱ καταλαλητάδες,
Γιὰ νὰ πατάμε καὶ νὰ σβύνουμε εἶμαστε
Τὰ ὠραία καὶ τάληθινά, τ'ἀνθια καὶ τὶς λαμπάδες.

Τὸν ἥλιο καὶ τὰ ἠλιόχαρα ὀχτρεύομαστε,
Καὶ τὶς ἀγάπες τῶν καρδιῶν καὶ τῶν παιδιῶν τὰ γέλια,
Μὲ νεκροσάβανο σκεπάζουμε
Τὸ Λόγο τὸν τετράφυχο στὰ γαληνὰ Βαγγέλια.

Εἶμαστε ὁ κούφιος ἦχος ὁ παράταιρος,
Στῶν κεραυνῶν τὸ ταίριασμα καὶ στῶν κελαϊδημάτων.
Χαλάσματα καὶ σκιάχτρα κάνουμε
Τοὺς θεῖους ναοὺς καὶ τὰ λευκὰ κορμιὰ τῶν ἀγαλμάτων.

Μὰ νὰ ὁ ραγιάς τὰ σύντριψε τὰ σίδερα,
Ζωή! ὁ τεχνίτης ἔκραξε, Σοφέ, ἀλλαλάξεις **Νίκη!**
Φύγαμε τότε καὶ τρωπώσαμε
Μέσ' στῶν ἐρήμων τὶς μονιές, καὶ γίναμεν οἱ λύκοι.

Καὶ τώρα κάθε ποῦ ἀπαντήσουμε
Τὴν Ἑπατία, τὴν ἄτρομην Ἰδέα τὴν ἀστρομάτα,
Τὴ σφάζουμε, τὴ χιλιοκομματιάζουμε,
Καὶ— ὦ λύσσα!—τὰ κομμάτια τῆς τὰ ρίχνουμε στὴ στράτα.

Ἡ ΒΕΡΓΑ ΤΟΥ ΖΩΪΛΟΥ

Στὴν πλάση, ἀπὸ τῆς θάλασσας τὴ μάνητα
Ἦς τὸν τριγμὸ τοῦ σαρακιοῦ, κι' ἀπ' τὸ βουνὸ ὡς τὸ χνούδι,
Καὶ μέσα στὰ βουβὰ καὶ μέσ' στ'ἀσίγητα,
Στὰ πάντα δυσκολόβρετο κοιμᾶται ἓνα τραγούδι.

Καὶ τὸ τραγούδι τὸ ξυπνᾶνε οἱ Ὀμηροί,
Σάρκα τοῦ δίνου, ψυχὴ, φῶς, τὸ κάνουν πλάσμα καὶ ἄστρο,
Κ' ὕστερα, ἐσεῖς, κιθάρες, δρόμο δόστε του!
Μὲ τὸ τραγούδι ὑψώνεται τῆς Πολιτείας τὸ κάστρο,

Μέσ' στὸ τραγούδι ὁ νόμος πρωτοβλάστησε,
Κι ἀπὸ τῆς λύρας τὰ ὄνειρα τὰ ἔργα τὰ μεγάλα·
Οἱ δόξες τῶν ἔθνων τῶν κοσμοξάκουστων
Κρατᾶνε πρωτοβύζαχτο τοῦ τραγουδιοῦ τὸ γάλα.

Γιὰ τοῦτο πλάστες καὶ προφῆτες οἱ Ὀμηροί,
Ἀταίριαστοί, ἀδασκάλευτοι, ἄκακοί, ξένοι, ὠραῖοι·
Μέσα στὴ θεία τους γλῶσσα τὴν ἀγράμματη
Ἑρώων ἀλλαλλάζει λαός, μιᾶς μάνας καρδιὰ κλαίει.

Μέσα στὴ θεία τους γλῶσσα τὴν ἀγράμματη,
Μὲ πρόσωπο πεντάμορφης εἶναι γραμμέν' ἡ Ἰδέα,
Ζωές, ἀλήθειες, πάθια, λαχταρίσματα,
Κι ὅλα ὅσα λέτε, ἀστόχαστοι καὶ ἀνίδεοι, **χρῆδα!**

Γιὰ τοῦτο καταριέστε τὸ τραγούδι τους,
Ποῦ ρέει γοργὰ με τὰ νερὰ ψηλάθε τὰ καθάρια,
Ἑσεῖς τοῦ Ἑπεσμοῦ λουλούδια ἀτίμητα·
Σᾶς ἔχει ὁ νοῦς ἀπόπαιδα κ' ἡ ἀσκημιὰ βλαστάρια.

Γιὰ τοῦτο ἂν κάνουν οἱ Ὀμηροὶ νὰ τρέμετε.
—Τρομάρα τοῦ ἀνεμόδαρτου στὸ δένδρο ἀπάνω φύλλου,—
Τῶν Ὀμήρων τοὺς ἴσκους δὲν τοὺς τρέμετε·
Κι' αὐτοὺς χτυπάτε, πέρνοντας τὴ βέργα τοῦ Ζωΐλου.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ,

Μόνος. Ἐν ἄδειο ἀπέραντο τριγύρω μου,
Καὶ μιᾶς πολέμιας χλαλοῆς ἀσώπαστη φοβέρα,
Κι' ὅταν ἐκείνη κατακάθεται,
Μόνος. Θανάσιμη σιωπὴ παγώνει πέρα ὡς πέρα.

Μόνος. Μ' ἀρνήθηκαν οἱ σύντροφοι,
Κι' ἀπὸ τὸ πλάι μου γνωστικὰ τὰ δέρφια τραβηχτήκαν.
Μ' ἔδειξε κάποιος. — Νάτος! Κατεπάνω μου,
Γυναίκες, ἄντρες. γέροντες, παιδιά, σκυλιά, ριχτήκαν.

Τὸ χέρι τὸ ἀκριβὸ τῆς Ὀδηγήτρας μου,
Ποῦ μὲ κρατοῦσε, ἀνοίχτηκε πρὸς ἄλλα χεῖδια... Μόνος.
Σὲ βάθια μυστικὰ περῶνε ἀστράφτοντας
Τῶν ἀσκητῶν οἱ χαρές, τοῦ μαρτυρίου ὁ θρόνος.

Φωτιά βαλαν, τὸ κάψανε τὸ σπίτι μου,
Καὶ σύντριψαν τὴ λύρα μου μὲ τὴ βαθεῖα ἀρμονία.
Τὴν Πολιτεία δυὸ Λάμιες τὴ ρημάζουνε:
Ἡ λύσσα τοῦ καλόγερου, τοῦ δάσκαλου ἢ μανία.

Τῆς Πολιτείας ἡ πόρτα κλείστηκε,
Μὲ διώξαν, ἔρμος βρέθηκα στὰ ἔρμα μονοπάτια,
Καὶ τῆς Ἰδέας τῆς ἀστρομάτας ποῦ ἔσφαξαν,
Ἀπὸ τὴ στράτα μάζωξα τὰ ὀλόφωτα κομμάτια.

Καὶ τᾶσπερνα στὸ διάβα μου, καὶ φύτρωναν
Ἐδῶ παράδεισοι κ' ἐκεῖ βασιλεία, κ' ἐκεῖ πέρα
Παλάτια κ' ἐκκλησιῆς καὶ δρακοντόκαστρα.
Κι' ὅλα στὴν ἴδια εὐφραίνονταν ἀνύχτωτην ἡμέρα!

Κωστῆς Παλαμαῆς.

JEROME K. JEROME
Ἡ ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

(Ἀπὸ τὰ Λεβαντιὰ Σκίτσα).

Λέγουν οἱ χρονογράφοι ποῦ ἔχουν γράψῃ τὴν ἱστορία ἐκείνης τῆς χαμηλοαπλωμένης καὶ ἀνεμοσάρωτης ἀκτῆς, ὅτι πρὶν ἀπὸ χρόνια τὸ ἀρροκρόσσι τοῦ ὠκεανοῦ ἐκοίτετο πέρα πέρα πρὸς τὴν ἀνατολή· οὕτως ὥστε ὅπου τώρα ἡ Βόρειος Θάλασσα σέρνεται μέσα στὰ προδοτικὰ ἀμμόρρηχα, ἦτον μιὰ φορὰ ἡ ξηρά. Ἐκείνον τὸν καιρὸ, ἀνάμεσα Μονῆς καὶ θαλάσσης, ἐστέκετο μιὰ πολιτεία μὲ πύργους ἑπτὰ καὶ μὲ τέσσαρες πλούσιες ἐκκλησιῆς, τριγυρισμένες μὲ τεῖχος πλάτους δώδεκα πετρῶν, ποῦ τὴν ἔκαμνε, ὅπως οἱ ἄνθρωποι ἐλογάζριαζαν τότε, τόπον μὲ δύναμι καὶ πολὺ εἰσόδημα· καὶ οἱ μοναχοί, ρίχνοντας τὴν ματιὰ των τὸν κατήφορο ἀπὸ τὸν κῆπο τῆς Μονῆς, ἀπὸ τὸν λόφο ἐπάνω, ἔβλεπαν στὰ πόδια τῆς ἀποκάτω, τοὺς στενοὺς τῆς δρόμους, χαρωποὺς ἀπὸ τὸ ἀδιάκοπο πέρασμα τῶν πλουσίων ἐμπορευμάτων, ἔβλεπαν τὲς πολλὰς τῆς ἀποβάθρας καὶ σκάλες, ποῦ πάντα ἀντηχοῦσαν μὲ τὴν βαθὴλ τῶν ξενικῶν γλωσσῶν· ἔβλεπαν τὰ πολλὰ τῆς πολύχρωμα κατάρτια, ποῦ ἐσάλεuan τὰ κεφάλια των ἐπάνω ἀπὸ τὲς ὀξυκόρυφες στέγες καὶ τὰ καλοπελέκητα δρύινα σαχνισία.

Ἔτσι ἡ πολιτεία περνοῦσε εὐτυχημένα, ὡς ποῦ ἦλθεν ἡ βραδυὰ ποῦ ἔπραξε τὸ κακόν, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Ἦσαν ἐκεῖνοι ἀνάποδοι καιρεὶ γιὰ τοὺς παραθαλασσίτες Σάξωνας ἐντοπίους, διότι οἱ Δανοὶ νεροποντικοὶ ἔπεφταν πληθμονὴ γύρω στὸ στόμιον τοῦ κάθε ποταμοῦ, μυριζόμενοι τὸν θυσαυρὸν ἀπὸ μακρυὰ· καὶ κανένας δὲν ἔβλεπε τὴν ἄσπρη λάμψιν τῶν μυτερῶν, τῶν δυνατῶν δοντιῶν των συχνότερα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἀνατολικῆς Ἀγγλίας, καὶ κανένας στὴν ἀνατολικὴν Ἀγγλίαν συχνότερα ἀπὸ τοὺς φρουροὺς τῶν τοίχων τῆς πολιτείας μὲ τοὺς ἑπτὰ πύργους, ποῦ μιὰ φορὰ ἐστέκετο ἐπάνω στὴν ξηρά, ἀλλὰ τώρα κοίτεται εἴκοσι ὀργυῆς βαθύ, στὰ νερὰ ἀποκάτω. Πολλὰς φορὰς ἡ αἱματόδρεκτη μάχη ἐλύσσαξε πότε ἀπ' ἔξω καὶ πότε μέσα στὸ τεῖχος τῆς ποῦ εἶχε πλάτος δώδεκα πετρῶν. Πολλὰς φορὰς τὸ βογγητὸ τοῦ ἀνδρὸς ποῦ ξεψυχοῦσε, πολλὰς φορὰς τὸ ξεψώνισμα τῆς γυναικὸς ποῦ ἔσφαξαν, πολλὰς φορὰς τὸ ἀλαλητὸ τοῦ παιδιοῦ ποῦ ἐξέσχιζαν, ἔκρουσαν τῆς Μονῆς τὴν πόρτα καθὼς ἐπήγαιναν στὸν Οὐρανὸ, κ' ἐσῆκωσαν τοὺς φοβισμένους καλογέρους ἀπὸ τὰ κρεβάτια των, νὰ δεηθοῦν γιὰ τὲς ψυχὰς ποῦ ἐδιόβαιναν.

Μετὰ πολλὰ ἔμως ἦλθεν ἡ εἰρήνη εἰς τὴν μακροβασανισμένη χώρα, ὅταν Δανοὶ καὶ Σάξωνες ἐσυμφώνησαν νὰ κατοικήσουν φιλικὰ πλευρὸ μὲ πλευρὸ, διότι ἡ Ἀνατολικὴ Ἀγγλία ἦτον μεγάλη καὶ εἶχε τόπο καὶ γιὰ τοὺς δύο λαοὺς. Καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐχάρηκαν πολὺ, διότι ὅλοι εἶχαν βαρεθῇ τὸν ἀγῶνα ὅσον λίγο ἦτον τὸ κέρδος καὶ στὰ δύο μέρη, ἐκτὸς

ἀπὸ τραύματα σκληρά, καὶ ἦσαν οἱ λογισμοὶ τῶν μέλι καὶ γάλα. Ἔτσι οἱ μακρογένηδες Δανοί, μὲ τὰ πολύδιφα τσεκούρια τῶν ἀκακα στὲς πλάτες τῶν, ἐτράβηξαν ἐδῶ κ' ἐκεῖ, σκόρπια λεφούσια, γυρεύοντας ποῦ, ἀπειράκτοι καὶ χωρὶς νὰ πειράζουσι, νὰ κτίσουν τὰ σπίτια τῶν καὶ ἔτσι συνέβη ὁ Χώφαγγερ καὶ ἡ συντροφιά του, καθὼς ὁ ἥλιος ἔγερνε στὴ δύσι νὰ φθάσουν κοντὰ στὴν πολιτεία μὲ τοὺς ἑπτὰ πύργους, ποῦ ἐκείνον τὸν καιρὸ ἐστέκετο ἐπάνω στὴν ξηρά, ἀνάμεσα Μονῆς καὶ θαλάσσης.

Καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς πολιτείας, ὅταν εἶδαν τοὺς Δανούς, ἀνοιξαν διάπλατες τὲς πόρτες τῶν λέγοντες:

« Ἐπολεμήσαμε, ἀλλὰ τώρα εἶνε εἰρήνη. Ἐμπᾶτε μέσα, καὶ εὐφρανθεῖτε μαζί μας, καὶ αὐριο πηγαίνετε τὸν δρόμο σας ».

Ἄλλὰ ὁ Χώφαγγερ ἀπεκρίθη:

« Εἶμαι γέρος ἄνθρωπος, σᾶς παρακαλῶ μὴ βαρυγνωμήσετε στὰ λόγια μου. Εἶνε εἰρήνη ἀναμεταξύ μας, ὅπως τὸ λέετε καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν εὐγένειά σας, ἀλλὰ τὰ στίγματα εἶνε νωπὰ ἀκόμα ἐπάνω στὰ σπαθιά μας. Ἄς αὐλισθοῦμε ἐδῶ, ἀπ' ἐξω ἀπὸ τὰ τεῖχη σας καὶ λίγο ἀργότερα, ὅταν τὸ χορτάρι μεστῶσῃ ἐπάνω στὰ χωράφια ὅπου ἐπολεμήσαμε, καὶ τὰ νέα μας παληκάρια εὐρουσι καιρὸ νὰ λησμονήσουσι, θὰ κάμωμε γλέντια ἀντάμα, ὅπως πρέπει νὰ κάμνουν οἱ ἄνθρωποι ποῦ κοινοῦν πλευρὸ μὲ πλευρὸ στὴν ἴδια χώρα ».

Ἄλλὰ οἱ ἄνθρωποι τῆς πολιτείας ἀκόμα ἐπέμεναν, φωνάζοντες γείτονας τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Χώφαγγερ καὶ ὁ Ἡγούμενος ποῦ εἶχε κατέβῃ βιαστικὸς, ἐφοδίσθη μήπως πιασθοῦν στὰ χέρια, κ' ἐπρόσθεσε τὸν λόγο του στὸν λόγο τῶν, καὶ εἶπε:

« Περᾶστε μέσα, τέκνα μου. Ἄς εἶνε, μὰ τὴν ἀλήθεια, εἰρήνη ἀναμεταξύ σας, διὰ νὰ ἔλθῃ ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐπάνω στὴν γῆν, καὶ ἐπάνω στοὺς Δανούς καὶ τοὺς Σάξωνας μαζί »· διότι ὁ Ἡγούμενος εἶδε ὅτι οἱ πολῖτες ἦσαν καλόγνωμοι γιὰ τοὺς Δανούς, καὶ ἐγνώριζε πῶς οἱ ἄνθρωποι, ὅταν γλεντήσουσι καὶ πιοῦν μαζί, ἔχουν φιλικώτερα φρονήματα ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον.

Τότε ἀπεκρίθη ὁ Χώφαγγερ, ποῦ ἤξευρε τὸν Ἡγούμενο ὡς ἄνθρωπον ἀγιο:

« Σήκωσε τὴν πατερίτσα σου, πατέρα μου, ὥστε νὰ πέσῃ ὁ ἥσκιος τοῦ σταυροῦ ποῦ λατρεύει ὁ λαὸς σου στὸν δρόμο μας ἐπάνω· ἔτσι θὰ περάσωμε μέσα στὴν πολιτεία καὶ θὰ γείνη εἰρήνη ἀναμεταξύ μας· διότι, ἂν καὶ οἱ θεοὶ σας δὲν εἶνε θεοὶ μας, ἡ καλὴ πίστις ἀπὸ ἄνθρωπο εἰς ἄνθρωπο ἰσχύει σ' ἔλους τοὺς βωμούς ».

Καὶ ὁ Ἡγούμενος ἐσήκωσε τὴν πατερίτσα του ψηλὰ ἀναμεταξὺ τὸν λαὸ τοῦ Χώφαγγερ καὶ τὸν ἥλιο, καὶ ἦτον ἡ πατερίτσα καμωμένη στὸ σχῆμα τοῦ σταυροῦ, καὶ στὸν ἥσκιο τῆς ἀποκάτω οἱ Δανοὶ ἐπέρασαν μέσα στὴν πολιτεία μὲ τοὺς ἑπτὰ πύργους, ὄντες, μὲ τὰ γυναικόπαιδα, κοντὰ δύο χιλιάδες ψυχές, καὶ οἱ πόρτες ἀμπαρώθηκαν ὀπίσω τῶν.

Ἔτσι, ἐκεῖνοι ποῦ εἶχαν πολεμήσῃ πρόσωπο μὲ πρόσωπο, ἐγλέντησαν πλευρὸ μὲ πλευρὸ, πίνοντες στὴν ὑγεία ὁ ἕνας τ' ἄλλουνοῦ μὲ τὸ κρασοπότηρο, ὅπως ἦτον ἡ συνήθεια καὶ τοῦ Χώφαγγερ οἱ ἄνθρωποι,

ὅταν εἶδαν πῶς ἦσαν ἀνάμεσα σὲ φίλους, ἄφησαν κατὰ μέρος τ' ἀρματὰ τῶν καὶ ὅταν τὸ γλέντι ἐτελείωσε, ἐπειδὴ ἦσαν κουρασμένοι, ἔπεσαν νὰ κοιμηθοῦν.

Τότε μία κακόβουλη φωνὴ ἐσηκώθη στὴν πολιτεία, καὶ εἶπε:

« Ποιοὶ εἶν' αὐτοὶ ποῦ ἦρθαν ἀναμεσὸν μας νὰ μοιραστοῦν τὴ γῆ μας; Δὲν εἶνε οἱ πέτρες τῶν δρόμων μας κόκκινες ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδιῶν μας ποῦ ἐσφαξαν αὐτοὶ; Ἄφήνουν οἱ ἄνθρωποι τὸν λύκο ἐλεύθερο νὰ περπατῇ, ὅταν τὸν ἔχουν παγιδευμένο μὲ κρέας; Ἄς πέσωμε ἐπάνω τοὺς τώρα ποῦ εἶνε βαρεῖς μὲ φαγὶ καὶ μὲ κρασί, ὥστε κανένας τῶν νὰ μὴν ξεφύγῃ. Ἔτσι καμμιά βλάβη εἰς τὸ ἔξῃς δὲν θὰ μας ἔρθῃ ἀπ' αὐτοὺς καὶ οὔτε ἀπ' τὰ παιδιὰ τῶν ».

Καὶ ἡ φωνὴ τοῦ κακοῦ ἐνίκησε καὶ οἱ ἄνδρες τῆς πολιτείας μὲ τοὺς ἑπτὰ πύργους ἔπεσαν ἐπάνω στοὺς Δανούς, μὲ τοὺς ὁποίους εἶχαν φάγῃ φαγὶ μαζί, καὶ στὲς γυναῖκες ἀκόμα καὶ στὰ μικρὰ παιδιὰ καὶ τὸ αἷμα τοῦ λαοῦ τοῦ Χώφαγγερ ἐφώναζε μὲ βροντερὴ φωνὴ στὴν πόρτα τῆς Μονῆς· ἔλη τὴ νύχτα ἐφώναζε καὶ ἔλεγε:

« Ἐμπιστεύθηκα στὸ λόγο ποῦ ἐδώσατε. Ἐφαγα φαγὶ μαζί σας. Ἀνέθεσα τὴν πίστι μου σὲ σᾶς καὶ στὸ Θεὸ σας. Ἐπέρασα στὸν ἥσκιο τοῦ σταυροῦ σας ἀποκάτω, γιὰ νὰ μῶ στίς πόρτες σας. Ὁ Θεὸς σας ἄς δώσῃ ἀπάντησιν ».

Δὲν ἐσώπασε ὡς τὴν αὐγὴ.

Τότε ὁ Ἡγούμενος ἐσηκώθη ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου ἦτον γονατισμένος καὶ ἐδεήθη εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἶπε:

« Τὸ ἄκουσε, Θεέ μου. Δώσε ἀπάντησιν ».

Καὶ ἦλθε μιὰ μεγάλη βοή ἀπὸ τὸ πέλαγος, σὰν νὰ εἶχε δοθῇ γλῶσσα εἰς τὸν πόντον, τόσο ποῦ ἔπεσαν οἱ μοναχοὶ στὰ γόνατα ἀπὸ τὸν φόβο τῶν· ἀλλὰ ὁ Ἡγούμενος τοὺς εἶπε:

« Εἶνε ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ ἠμιλοῦντος διὰ τῶν ὑδάτων. Ἐδῶκε τὴν ἀπάντησιν του ».

Καὶ ἐκεῖνον τὸν χειμῶνα ἐσηκώθηκε σίφουνας φοβερός, τέτοιος ποῦ ἀνθρώπου μάτι δὲν εἶχε δὴ προτήτερα· διότι ἡ θάλασσα ἐπάτησε κί ἐψήλωσε ἐπάνω στὴν ξηρὰ ὡς ποῦ ὁ ψηλότερος πύργος τῆς πολιτείας μὲ τοὺς ἑπτὰ πύργους δὲν ἦτο ψηλότερός τῆς καὶ τὰ νερά ἐπροχώρησαν ἐπάνω στὴν ξηρὰ. Καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς πολιτείας μὲ τοὺς ἑπτὰ πύργους ἔφυγαν καθὼς ἐπλάκωσαν τὰ νερά, ἀλλὰ τὰ νερά τοὺς ἐπρόφτασαν, ὥστε οὔτε ἕνας δὲν ἐγλύτωσε. Καὶ ἡ πολιτεία μὲ τοὺς ἑπτὰ πύργους καὶ τὲς τέσσερες ἐκκλησίες, καὶ μὲ τοὺς πολλοὺς δρόμους καὶ μῶλους, ἐτάφη ἀπὸ κάτω στὰ νερά· καὶ τὰ πόδια τῶν νερῶν ἀκόμα ἐπροχώρησαν ὡς ποῦ ἐφθάσαν στὸν λόφο ὅπου ἦτο κτισμένη ἡ Μονή. Τότε ἡ Ἡγούμενος ἐδεήθη στὸν θεὸν νὰ σταματήσουσι τὰ νερά, καὶ τὸν ἄκουσε ὁ Θεός, καὶ ἡ θάλασσα δὲν πῆγε πάρα-πέρα.

Καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ διήγησις εἶνε ἀληθινή, καὶ ὅχι μῦθος καμωμένος ἀπὸ τοὺς ἀνυφαντάδες τῶν λόγων, ὅποιος ἀμφιβάλλει ἔμπορεῖ νὰ μάθῃ ἀπ' τὸν κόσμον τῶν ψαράδων, ποῦ σήμερα δουλεύουν τὴν τέχνη τῶν στὰ ρηχὰ καὶ στοὺς πάγκους ἐκείνης τῆς ἐρημικῆς ἀκτῆς. Διότι ὑπάρχουν ἀπὸ δαύ-

τους εκείνοι ποῦ, σκύβοντας ἀπὸ τὴ μάσκα τῆς μικρῆς των φελούκας, ἔχουν ἰδῆ πολὺ βαθυὰ στὴν καρένα των ἀπὸ κάτω, μιὰ πολιτεία μὲ ἀλλόκοτους δρόμους καὶ πολλοὺς μώλους. Ἀλλὰ ὅσο γι' αὐτὸ, ἐγώ, ποῦ σὰς ἐπαναλαμβάνω αὐτὰ τὰ πράγματα, δὲ μπορῶ νὰ μιλήσω ἐξ ἰδίας μου ἀντιλήψεως, διότι αὐτὴ ἡ πολιτεία τῆς θαλάσσης εἶνε δρατὴ μόνον ὅταν ἕνας σπάνιος ἀνεμος, φυσῶντας ἀπὸ τὴν τραμοντάνα, σαρώνη τοὺς ἤσκιους ἀπὸ τὰ κύματα· καὶ, μολονότι πολλὲς φορὲς μὲ τὴν λιανὰδα ἐξενέρισα ἐκεῖ ὅπου φαίνεται πῶς ἦσαν μιὰ φορὰ οἱ ἑπτὰ πύργοι τῆς, ὅμως αὐτὸς ὁ ἀνεμος ποτὲ δὲν φύσηξε γιὰ μένα, νὰ σπρώξῃ πίσω τὰ παραπετάσματα τῆς θαλάσσης, καὶ δι' αὐτὸ τοῦ χάκου ἐκούρασα τὰ μάτια μου.

Αὐτὸ ὅμως γνωρίζω, ὅτι τὰ χαλάσματα τῆς Μονῆς, ποῦ ἀνάμεσα σ' αὐτὴν καὶ σ' ἀφροκρόσει τοῦ ὠκεανοῦ ἦτον μιὰ φορὰ ἡ πολιτεία μὲ τοὺς ἑπτὰ πύργους, τὴν ὥρα στέκονται ἐπάνω σ' ἕναν βράχο κυματόβρεχτο καὶ ὅτι, ὅποιος κυττάξῃ ἀπὸ τὰ σπασμένα τῆς σταυροπαραθύρια σήμερα, βλέπει μονάχα τὸν βάλτο καὶ τὰ ρυτιδωμένα νερά, ἀκούει μονάχα τὸ παράπονο τῶν γλάρων ποῦ φέρνουν γύρους στὸν ἀέρα καὶ τὸ κουρασμένο κλάμμα τοῦ πελάγους.

Καὶ ὅτι ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ δὲν εἶνε παντοτεινός, καὶ ὅτι ἡ κακία ποῦ ὑπάρχει στοὺς ἀνθρώπους θὰ σβύσῃ, ὅποιος ἀμφιβάλλει ἡμπορεῖ κι' αὐτὸ νὰ τὸ μάθῃ ἀπὸ τὴν σοφίαν τοῦ ἀπλοϊκοῦ κόσμου τῶν ψαράδων, ποῦ κατοικοῦν κοντὰ στοὺς ὄχθους τοῦ βάλτου· διότι θὰ τοῦ εἰποῦν ὅτι στὲς φουρτουνιασμένες νύχτες μιλεῖ μιὰ βαθεῖα φωνὴ ἀπὸ τὸ πέλαγος, φωνάζοντας τοὺς πεθαμένους καλογέρους νὰ σηκωθοῦν ἀπ' τοὺς λησιμονημένους τάφους των, καὶ νὰ ψάλλουν παράκλησι γιὰ τὲς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων τῆς πολιτείας μὲ τοὺς ἑπτὰ πύργους. Ντυμένοι στὰ ἀσπρα τὰ μακρυὰ καὶ φωτεινὰ, περιπατοῦν μ' ἀργοκίνητα πόδια γύρω στῆς Μονῆς τὰ χερταριασμένα παράσπιτα, καὶ ἡ μουσικὴ τῶν προσευχῶν των ἀκούεται ψηλότερα κι' ἀπ' τῆς φουρτούνας τὴν κραυγὴ. Καὶ σ' αὐτὸ ἐγὼ μπορῶ ἐπίσης νὰ δώσω μαρτυρίαν, διότι ἔχω ἰδῆ τὴν διάβασιν τῶν σαθανομένων μορφῶν των πίσω ἀπὸ τὴν μαυρίλα τῶν γκρεμισμένων στύλων· ἔχω ἀκούσῃ τὸ γλυκὸ, τὸ θλιβερὸ των ἄσμα ψηλότερο ἀπὸ τὸ οὐρλιασμα τοῦ ἀνέμου.

Ἔτσι τόσους αἰῶνας οἱ πεθαμένοι καλογέροι ἔχουν προσευχηθῆ γιὰ νὰ συχωρεθοῦν οἱ ἄνθρωποι τῆς πολιτείας μὲ τοὺς ἑπτὰ πύργους. Ἔτσι, πολλοὺς ἀκόμα αἰῶνας θὰ προσεύχωνται, ὡς που νᾶρθῃ ἡ ἡμέρα, ὅταν ἀπὸ τὸ ἄλλοτε ἡμορφοποιημένο μοναστήρι των δὲν μεῖνῃ οὔτ' ἕνας λίθος ἐπάνω στὸν σύντροφό του· καὶ τὴν ἡμέρα ἐκείνη θὰ γνωσθῇ ὅτι ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ ἐνάντια στοὺς ἀνθρώπους τῆς πολιτείας μὲ τοὺς ἑπτὰ πύργους ἐπέρασε καὶ πᾶει· καὶ τὴν ἡμέρα ἐκείνη τὰ πόδια τῶν νερῶν θὰ κινήσουν πίσω, καὶ ἡ πολιτεία μὲ τοὺς ἑπτὰ πύργους θὰ ξανασταθῇ ἐπάνω στὴν ξηρὰ.

Εἶνε μερικοί, τὸ ξέρω, ποῦ λέγουν ὅτι αὐτὸ εἶνε ἀπλὴ παράδοσις· ποῦ θὰ σὰς ποῦν ὅτι τὰ ἀχνὰ σκέλεθρα ποῦ μπορεῖ νὰ βλέπετε μὲ τὰ δικάσας μάτια στὲς φουρτουνιασμένες νύχτες, νὰ σαλεύουν τὰ φωτεινὰ των μπράτσα πίσω ἀπὸ τὰ χαλασμένα ἀγκωνάρια δὲν εἶνε παρὰ φροσφορῶδης ἀφρός, τὸν ὅποιον τὰ μανισμένα κύματα τινάζουν ἐπάνω ἀπὸ τοὺς

βράχους· καὶ ὅτι ἡ γλυκειά, ἡ θλιβερὴ ἀρμονία, ποῦ κόβει στὴ μέση τὴν ταραχὴ τῆς νύχτας, δὲν εἶνε παρὰ τοῦ ἀνέμου ἢ αἰολικὴ μουσικὴ.

Ἀλλὰ αὐτοὶ εἶνε ἀπὸ τοὺς τυφλοὺς, ποῦ βλέπουν μονάχα μὲ τὰ μάτια τους. Ὅσο γιὰ μένα, βλέπω τοὺς ἀσπροφορεμένους μοναχοὺς, καὶ ἀκούω τὴν ὑμνωδία τῆς παρακλήσεως των γιὰ τὲς ψυχὰς τῶν ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων τῆς πόλεως μὲ τοὺς ἑπτὰ πύργους. Διότι εἶνε εἰπωμένον ὅτι, ἅμα πραχθῆ μία κακὴ πράξις, μία προσευχὴ γεννιέται νὰ τὴν ἀκολουθῆ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, καὶ νὰ δέεται γι' αὐτὴν. Ἔτσι εἶνε ἡ σικουμένη δλη περιζωσμένη μὲ τὰ περιπλεγμένα χέρια τῶν ζωντανῶν καὶ τῶν πεθαμένων ἀντάμα, σὰν μὲ ἀσπίδα, ἀπὸ τὸν φόβο μὴ τὴν κατακαύσουν τὰ βέλη τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ.

Δι' αὐτὸ, ἐγὼ γνωρίζω ὅτι οἱ ἀγαθοὶ μοναχοὶ αὐτῆς τῆς χωρὶς ὄνομα Μονῆς ἀκόμα δέονται· νὰ συχωρεθῆ ἡ ἁμαρτία τῶν ἀγαπημένων των.

Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ κίμουν καλοὶ ἄνθρωποι παράκλησι γιὰ μᾶς.

(Μετὰφρασις ἀπὸ τὸ ἀγγλικόν)

N. Ποριώτης

ΟΛΙΓΑΙ ΛΕΞΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Ἡ μέχρι τοῦδε πορεία τῆς ἀναπτύξεως τῶν περὶ τὴν μέσῃ καὶ νεωτέραν ἑλληνικὴν γλῶσσαν σπουδῶν δὲν εἶναι ἄμοιρος διαφέροντος οὐδ' αὐτοῖς ὅσοι διατελοῦσι μακρὰν τῶν ἐρευνῶν τούτων. Αὕτη δεικνύει πῶς οἱ ἄνθρωποι ἐρχόμεθα εἰς τὴν ἀλήθειαν μαχόμενοι πρὸς τὰς ἐκάστοτε πλάνας, πῶς πολλάκις ἐγγύς ὄντες τῆς ἀληθοῦς μεθόδου καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας ἀπομακρυνόμεθα αἴφνης ἀπ' αὐτῶν, πῶς πολλάκις πολιτικαὶ τύχαι καὶ ποικίλαι περιστάσεις ἐπιδρῶσιν εὐνοϊκῶς ἢ τοῦναντίον ἐπιβλαβῶς ἐπὶ τὴν ἐξέλιξιν αὐτῶν κτλ.

Καθ' ἅπαντας τοὺς μεταγενεστέρους καὶ μεσαιωνικοὺς χρόνους οἱ λόγιοι Ἑλληνες ἐξηκολούθουν ἐξετάζοντες μὲν καὶ καλλιεργούντες τὴν ἀρχαίαν δόκιμον γλῶσσαν, γράφοντες δὲ τὴν λογίαν, τὴν γραφομένην, καὶ μόνον σπανίως ἔκαμνον μνεῖαν ἢ χρῆσιν στοιχείων τινῶν τῆς συγχρόνου αὐτοῖς λαλουμένης. Οὕτω λ. χ. ὁ Πορφυρογέννητος, ὁ Κεκαυμένος, οἱ Πρόδρομοι Θεόδωρος καὶ Ἰλαρίων καὶ ἄλλοι καταφεύγουσιν ἐνίοτε, ἀλλὰ πάντοτε χάριν ἰδίου ἐκάστοτε λόγου, εἰς τὴν χρῆσιν τῆς λαλουμένης, οὕτω λ. χ. ὁ συνεχίσας τὴν χρονογραφίαν Θεοφάνους τοῦ Ὁμολογητοῦ προκειμένου νὰ δνομάσῃ προϊόντα τῆς συγχρόνου βιομηχανίας νομίζει ἀναγκαῖον νὰ δικαιολογήσῃ τὸ πρᾶγμα λέγων «**Καλὸν γὰρ ἐπὶ τούτοις κοινολεκτεῖν**». Θεοφάνης δὲ ἢ Νόννος ἐν ἀρχῇ γράφει. «Ἐπιτιμῆσαι δὲ ἡμῖν οὐδὲ εἰς τῶν καὶ μικρὰ λογίσεσθαι δυναμένων, ἐν τῷ παρόντι πονήματι δνομασί τε καὶ ῥήμασι τῶν ἐξ ἀγορᾶς καὶ τριόδων διελημμένων ὄρων· οὐ γὰρ ἀγνοίᾳ τῶν... βαρβάρους δνόμασι καὶ διεφθαρμένου ἔστιν ὅπη κεχρήμεθα». Οἱ Πρόδρομοι μεταχειρίζονται τὴν σύγχρονον λαλουμένην χάριν κωμικοῦ σκοποῦ. Καὶ οἱ Γραμματικοί, οἱ σχολιασταὶ ἢ οἱ ὑπομνηματισταὶ ἀναγράφουσιν ἐνίοτε δημῶδεις τινὰς λέξεις, ἀλλὰ καὶ οὗτοι αἰεὶ ἐν παρόδῳ, χάριν διασαφήσεως ἀρχαίου φαινομένου ἢ ἀντιδιαστολῆς ἢ ἀποτροπῆς ἀπ' αὐτοῦ κτλ., οὐχὶ δὲ χάριν αὐτοῦ τούτου. Οὕτω λ. χ. διδάσκει ὁ Ἡρωδιανὸς ὅτι «Οὕτω δὲ καὶ τοὺς **Κεράμους** δεῖ λέγειν, οὐ διὰ τοῦ **α**, ὡς οἱ ἔμποροι τὴν ἀρχουσαν παραφθείροντες» (ἔλεγον δὲ **μαγαρικούς**, ὅθεν τὸ σήμερον **μαγαρίζω, μαγάρα** κλπ.). Ὁ Εὐστάθιος διδάσκων περὶ φαινομένων τινῶν τῆς ἀρχαίας γλώσσης λέγει «Ἰώνων ἰδέα ἢ τῶν δασέων καὶ ψιλῶν ἀντιμεταχειρήσεις εἰς τὰ σύστιχα... τὰ γοῦν **ἀκάνθια ἀχάντια** τινὲς φασιν ἐφῶν ἀνδρῶν» καὶ ἀληθεῖς **ἀχάντια** λέγουσιν ἔτι σήμερον οἱ Ἕλληνες τοῦ πόντου.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν ἀναγέννησιν τῶν νεωτέρων σπουδῶν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ ἀρχεται ἢ τε ἄλλη περὶ τὰ Βυζαν-

τικὰ ἐνασχόλησις καὶ ἡ περὶ τὴν γλῶσσαν τῶν μεσαιωνικῶν ἑλλήνων συγγραφῶν. Τότε ἐξεδέθησαν τύποις τὰ πονήματα τῶν πλείστων τούτων καὶ συνετάχθησαν ἄλλαι τε ποικίλαι πραγματεῖαι πρὸς κατανόησιν τούτων καὶ δὴ καὶ λεξικά, οἷον τὸ τοῦ Μεουρσίου (), τὸ τοῦ Δουκαγκίου (1688). Ὅτε δ' ὅμως ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐλαλείτο ἔτι, ὅτε τὰ μεσαιωνικὰ γλωσσικὰ μνημεῖα διὰ πολλοὺς λόγους δὲν δύνανται νὰ νοηθῶσι προσηκόντως ἀνευ συνεξετάσεως τῆς λαλουμένης ἑλληνικῆς, ὅτι τῆς ἑλληνικῆς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον ἀδιαλείπτως ἐν Ἑλλάδι λαλουμένης καὶ δὴ μεταβαλλομένης, τόνον ἐάν τις ἐπιμελῶς μελετᾷ καὶ παρακολουθῇ ταῖς κατὰ τοὺς διαφόρους τούτους χρόνους ἐπιγενομέναις βαθμηδὸν μεταβολαῖς, θὰ δυνηθῇ νὰ σχηματίσῃ ἐννοιάν τινα τῆς ἱστορίας αὐτῆς, περὶ τούτου μικρὰν εἶχον οἱ τότε αἰσθησιν. Ἡ δὲ Ἑλλάς ἀποβαλοῦσα τὴν ἀρχαίαν παιδείαν, δουλωθεῖσα καὶ ταπεινωθεῖσα εἰς τὸ ἔσχατον, κατεδικάζετο ὡς βάρβαρος καὶ μετ' αὐτῆς ἡ σύγχρονος γλῶσσα, ἣτις ἀπεκαλεῖτο ὁμοίως **γραικοβάρβαρος**. Ἐνεκα τούτου ἢ οὐδεὶς περὶ τῆς νέας γλώσσης αὐτῆς ἐφρόντιζον ἢ μικρὰ καὶ λόγου ἀνάξια ἐπεχείρουν, οἷον ὁ Μαρτίνος Κρούσιος ἐν τῇ *Turkograecia*. Καὶ ὅτε τὸ βραδύτερον ἐγένετο ἀπόπειρα, ἵνα συνταχθῇ λεξικὸν τῆς γραμματικῆς τῆς νεωτέρας λαλουμένης, πάλιν οὐτε πρὸς ἐπιστημονικὸν σκοπὸν οὐτε ὑπὸ Ἑλλήνων ἢ ἄλλων λογίων χάριν αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἐγένετο, ἀλλ' ὑπὸ ἱεραποστόλων τῆς καθολικῆς προπαγάνδας χάριν διαδόσεως τοῦ καθολικισμοῦ ἐν Ἑλλάδι τῆς διδασκαλίας τῶν παρ' ἡμῖν καθολικῶν. Ἐντεῦθεν συνετάσσοντο καὶ εἰς ξένας γλώσσας, Λατινιστί, Γαλλιστί, καὶ Ἴταλιστί, καὶ περὶ τῆς ἀρχαίας ἢ μεσαιωνικῆς γλώσσης καὶ περὶ συνάψεως καὶ περὶ τῆς οὕτως ἱστορικῆς ἐπιτυχανομένης ἐρμηνείας τῶν διαφόρων φαινομένων οὐδόλως ἐφρόντιζον (Somavera, Simon Portius κλπ.). Εἶναι δὲ καὶ τυφλῶ τὸ λεγόμενον δηλονότι ταιούτια ἔργα ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἠδύναντο νὰ συντελέσωσιν πρὸς ἐκτίμησιν τῆς λαλουμένης παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἢ πρὸς καλλιεργίαν αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐν Ἑλλάδι λογίων.

Πρῶτος ἀσχοληθεὶς περὶ τὴν μέσῃ καὶ νεωτέραν ἑλληνικὴν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀρχαίαν καὶ μεταγενεστέραν, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο πλείστας λέξεις ὀρθῶς ἐρμηνεύσας ἦν ὁ μέγας διδάσκαλος τοῦ Γένους, τὸ ἀγλάϊσμα τῶν νεωτέρων λογίων Ἑλλήνων, ὁ αἰδέμιος Κοραῆς. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀσχολούμενος περὶ τὴν ἔκδοσιν πολλῶν ἀρχαίων καὶ μεταγενεστέρων συγγραφῶν πλειστάκις ἐπετύγχανε φράσεσιν, αἵτινες ἀνεμίμησκον αὐτὸν φαινόμενα τῆς μητρικῆς αὐτοῦ γλώσσης, καὶ πλειστάκις παρετήρει ὅτι αὐτὰ ἄπερ ἐλέγοντο καὶ ἐνομίζοντο τάρταρα ἀπήντων καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀρχαίοις ἢ μεταγενεστέροις συγγραφεῦσι. Ἐντεῦθεν οὐ μόνον πολλὰς ἐν ταῖς σημειώσεσι τῶν συγγραφεῶν οὐς ἐξέδιδεν ἐγκατέσπειρεν ὀρθὰς παρατηρήσεις περὶ τῆς νεωτέρας Ἑλλήν. ἀλλὰ καὶ ἐντυχῶν δυοὶ ποιήμασι τοῦ Πτωχοπροδρόμου ἐν τῇ λαλουμένῃ γλώσσῃ τοῦ 12^{ου} αἰῶνος συντεταγμένοις ἐξέδωκε καὶ ἐσχολίασεν αὐτὰ θαυμασίως, ἔπειτα δὲ ἠτοίμασε καὶ ἐδημοσίευσεν Δοκίμιον λεξικοῦ τῆς Νεωτέρας Ἑλληνικῆς· οὕτω δ' ἔδωκε τὴν πρώτην καὶ γενναίαν ὠθησιν εἰς ἱστορικὴν

ἐξέτασιν καὶ τῶν λέξεων τῆς νέας Ἑλληνικῆς. Ἐπειδὴ δ' ὅμως ἡ ἀρχαία πλάνη περὶ τῆς εὐτελείας τῆς νέας γλώσσης καὶ τῆς εὐγενείας τῆς ἀρχαίας ἐξηκολούθει καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Κοραΐ, ἐπεδιώκετο ἅμα τότε ἕνεκα τῶν πολιτικῶν περιστάσεων ἢ γνώσις καὶ ἀνάστασις παντὸς ἀρχαίου, οὐδὲν θαῦμα ὅτι καὶ ὁ ἀοιδίμιος Κοραΐς προσεῖχε κυρίως ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα τῆς γλώσσης ὅσα εἶχον ὁμοιότητα πρὸς ἄλλα τῆς ἀρχαίας, οὐχὶ δὲ ἐπὶ ἐκεῖνα ὅσα διέφερον. Ἐξίτηι ἄρα καὶ ἐξήρην ἀνευδοιάτως τὰς ὁμοιότητας τῆς νέας γλώσσης πρὸς τὴν ἀρχαίαν, παρέλειπε δὲ τὰς διαφοράς. Ἄλλ' εἶναι πρόδηλον ὅτι τοιοῦτοτρόπως οὔτε ἡ ἀληθὴς ἱστορία τῆς νέας γλώσσης ἠδύνατο νὰ γνωσθῆ, οὔτε πλήρης καὶ σαφῆς εἰκὼν αὐτῆς νὰ ἐπιτευχθῆ. Καὶ τὸ κακὸν ἐγένετο χεῖρον ὅταν μετέπειτα κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρὸς ἄλλοι ἀπειρότεροι τῆς ἀρχαίας καὶ μεταγενεστέρας γλώσσης καὶ διὰ τοῦτο τολμηρότεροι ἀνέλαβον ἐκ φιλοπατρίας ν' ἀνευρίσκουσιν ἀρχαῖα στοιχεῖα ἐν τῇ νέᾳ γλώσσῃ. τότε ἐγένετο ἡ ἀνακάλυψις ὅτι πᾶσα ἡ νεωτέρα Ἑλληνικὴ γλώσσα ἀνάγεται εἰς τὰς ἀρχαίας διαλέκτους, Δωρικὴν καὶ Αἰολικὴν, διὸ καὶ ὠνομάσθη **Αἰολοδωρικὴ**, καὶ τότε συνετάχθη γραμματικὴ τῆς Αἰολοδωρικῆς ταύτης νεωτέρας γλώσσης ὑπὸ Ἀθανασίου Χριστοπούλλου. Ἐπέδωκε δὲ τὸ κακὸν ἔτι μᾶλλον ὅταν ἐξηγέθησαν αἱ γνωσταὶ περὶ ἐκσλαύισμοῦ τῶν Ἑλλήνων θεωρίαι τοῦ διαδοχικοῦ Fallmerayer· διότι οἱ τότε λόγιοι Ἑλληνας ὑπέλαβον ἔθνικὸν αὐτῶν καθῆκον ν' ἀποδείξουσιν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐπλανᾶτο, καὶ ὅτι κατῴρθον τοῦτο ἂν ἀνεύρισκον ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ καὶ ἐδείκνυον τοιαῦτα ἀρχαῖα Δωρικὰ καὶ Αἰολικὰ στοιχεῖα ἅτινα κατ' οὐδένα τρόπον ἠδύνατο νὰ διδάξωσι τοὺς Ἑλληνας οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες, οἱ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου ἀνθρώπου ἐπιδιδύξαντες καὶ ἐκτελέσαντες τὸν ἐξελληνισμὸν τῶν ἐν Ἑλλάδι ὑπαρχόντων τότε Ἑλλήνων.

Πρῶτος ὅστις ἐπεχείρησε νὰ συνάψῃ τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν μεταγενεστέραν μετὰ τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νεωτέρας Ἑλληνικῆς καὶ νὰ καταρτίσῃ οὕτω μίαν ἱστορίαν πασῶν τούτων τῶν φάσεων ἦν ὁ μακαρίτης Δημ. Μαυροφρύδης ἐπὶ τοῦτο συνέταξε τὸ Δοκίμιον τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐκδοθὲν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Ἀτυχῶς, ἐπειδὴ καὶ ἐλάχιστα γλωσσικὰ μνημεῖα παλαιότερων χρόνων καὶ γνησίως δημοτικὰ ἦσαν ἔτι ἐκδεδομένα καὶ γνωστά, καὶ τῆς νεωτέρας κατὰ τόπους λαλουμένης ὀλίγα σχετικῶς εἶχον συλλεχθῆ καὶ δημοσιευθῆ, καὶ ἐπειδὴ πρὸς τούτοις κατὰ τὴν μέθοδον τῶν τότε γλωσσολόγων ἦτοι ἀρχαιώτερον καὶ δὴ ἀτελέστερον, ἠσχολεῖτο περὶ τὴν γλῶσσαν, ἦτοι ἐξίτηι καὶ ἀνεύρισκε ρίζας τῶν λέξεων τῆς νεωτέρας ἡμῶν γλώσσης, διὰ πάντα ταῦτα ἐσφαλῆ μὲν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον πολλὰ, ὀλίγα δὲ μόνον περὶ τὴν μεσαιωνικὴν καὶ νεωτέραν γλῶσσαν κατῴρθωσεν.

Ἐκ τούτου ἐρμηνεύεται καὶ ἡ πορεία τοῦ κ. M. Deffner· οὗτος γλωσσολογικὴν μὲν μέθοδον μετεχειρίζετο ὁμοίαν τοῦ Μαυροφρύδη, δὲν ἦτο δ' ὅμως τῆς ἀρχαίας καὶ μεσαιωνικῆς γλώσσης τοσοῦτον ἐγκρατῆς ὅσον ὁ Μαυροφρύδης, παρετίρησε δὲ ὅτι ἡ ἐκ τῆς μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς ὠφέλεια παρὰ τῷ Μαυροφρύδῃ ἦν ἐλάχιστου λόγου ἀξία· ἐκ τούτων πάντων

παρακινούμενος ἐξέφρασε τὴν διδασκαλίαν ὅτι ἐκ τῆς μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς οὐδὲν δυνάμεθα νὰ προσδοκῶμεν ὄφελος, ὅτι ταύτην ὡς ἀχρηστον ὀφείλομεν ν' ἀποβάλλωμεν ὅλως ἐκ τῶν μελετῶν ἡμῶν, νὰ περιορισθῶμεν δὲ κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς νεωτέρας ἐν τῇ παραβολῇ αὐτῆς πρὸς τὴν ἀρχαίαν καὶ ἐν τῇ ἀνευρέσει τῶν ριζῶν καὶ παραγωγικῶν καταλήξεων τῶν λέξεων ἡμῶν.

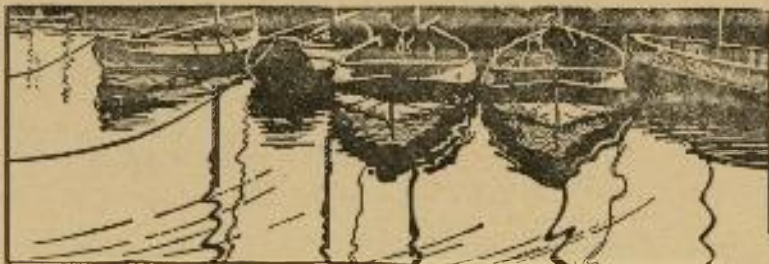
Πρῶτος ὅστις φαίνεται βελτιώσας τὴν μέθοδον τῆς περὶ τὴν νεωτέραν ἡμῶν γλῶσσαν ἐρεύνης εἶναι ὁ γερμανὸς λόγιος Κάρολος Φογ· οὗτος ἐκδοὺς τῷ 1379 βιβλίον τι περὶ τῆς νέας Ἑλληνικῆς (Lautsystem der gr. Vulgärsprache), δὲν παραλαμβάνει μὲν ἀληθῶς τὰ τῆς μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς εἰς συνεξέτασιν, ἀλλὰ καὶ δὲν ὑποβάλλει τὰς λέξεις τῆς νέας Ἑλληνικῆς εἰς ἀνάλυσιν πρὸς ἀνεύρεσιν ριζῶν καὶ καταλήξεων, ἀλλὰ πειράται ν' ἀνάγῃ αὐτὰς εἰς τὰς ἀντιστοιχοῦσας ἀρχαίας. Τοῦτο φαίνεται μὲν μικρόν τι, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας ἐμφαίνει ἀπαλλαγὴν ἀπὸ κεφαλαϊώδους μεθοδικοῦ σφάλματος καὶ εἶναι ἀξιὸν ἰδίας μνείας καὶ ἐξάρσεως.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ μακαρίτης Μαυροφρύδης καὶ ὁ κ. Deffner ἐσφάλησαν προφανῶς ἀναζητοῦντες ρίζας ἐν ταῖς λέξεσι τῆς νέας ἡμῶν γλώσσης καὶ ἐπειδὴ προσέτι ἡ ἐκ τῆς ἐρεύνης ἀποβολὴ τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν γλώσσης διέσπα τὸν ἱστορικὸν μίτον, ὅστις συνδέει τὰ γλωσσικὰ φαινόμενα ἀπὸ τῶν δοκίμων χρόνων μέχρι σήμερον, καὶ ἐπειδὴ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μαυροφρύδου ἱκανὰ μνημεῖα τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν γλώσσης ἐξεδέθησαν ὑπὸ Κ. Σάθα, A. Wagner, Legrand, Λάμπρου, G. Meyer, Α. Μηλιαράκη, Ζαμπελίου, Δεστούνη, Trinchera, Spata, Cusa κλπ, διὰ τοῦτο ἐξανέστη ὁ ὑποφαινόμενος κατὰ τὸ 1880 τοῦτο μὲν κατὰ τῆς ἀναγωγῆς τῶν λέξεων τῆς νέας ἡμῶν γλώσσης εἰς ρίζας καὶ παραγωγικὰς καταλήξεις, καὶ κατὰ τῆς ἀποβολῆς τῆς μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐξετάσεως τῆς νέας ἡμῶν γλώσσης, τοῦτο δὲ κατὰ τῆς θεωρίας, ὅτι ἡ νέα Ἑλληνικὴ κατάγεται ἐκ τῆς Αἰολικῆς καὶ Δωρικῆς διαλέκτου, ὅτι εἶναι χυδαία, ἀνώμαλος, οὐδενὸς λόγου ἀξία κλπ., ἐξήλεγξεν ἐσφαλμένα πάντα ὅσα περὶ Δωρισμοῦ καὶ Αἰολισμοῦ ἐν αὐτῇ ἐλέγοντο, καὶ ὑπεστήριξεν ὅτι αὕτη οὐδὲν ἄλλο κατ' ἀλήθειαν εἶναι ἢ φυσικωτάτη καὶ ὁμαλωτάτη συνέχεια τῆς Κοινῆς (πρλ. Ἀθηναίου Τόμ. Ι').

(Συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενον).

Γ. Χατζεδάκις.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

“Ονειρον ἀρρώστου.

Ὁ ἀρρωστημένος πόθος μου ἔνα ὄνειρο ἔχει πλάσει:
Λευκὰ δυὸ χέρια, ὡς γιασεμιὰ λευκὰ ποῦ λουλουδιάζουν,
Σὰν βιόλες νὰ μοσκοβολοῦν, ἀνθόνερο νὰ στάζουν,
Νὰ μὲ πλανήσουν μιὰ βραδιά στῶν μερσινιῶν τὰ δάση.

Στὴν ἀψηλὴ βουνοκορφὴ νᾶχουμε νύχτα φτάση.
Ποῦ παρθενεύουν ἄσπροι ἀνθοὶ καὶ νάρκισσοι μονάζουν
Κι' ἀπ' τὰ νερὰ τοῦ ἀνεβρυτοῦ ποῦ ἀφρίζουν καὶ παφλάζουν,
Νὰ πῶ στὰ χέρια ἐκεῖα σμιχτὰ σὰν ἀσημένιο τάσι.

Κι' ὡς πάει τοῦ ψήλου ὁ αὐγερινὸς καὶ πάρει νὰ χαράζη,
Ποῦ τ' ἀεράκι πιὸ γλυκὰ στὰ δέντρα ἀναστενάζει,
Στὴ σκῆτη τοῦ ξερόκαμπου νὰ κατεβοῦμε πάλι.

Τί ὁ ξανθὸς ἥλιος τοῦ Ἀπριλιοῦ ποῦ μ' ἔτρεφε τὸ φῶς του,
Τρέμω ἂν μὲ ἰδῆ καὶ ἀχνίσουνε τὰ θεοτικά του κάλλη,
Στὴ θλίφι τοῦ μετώπου μου τοῦ ὀλόστεγνου καὶ ἀρρώστου.

Ἄλληγορία.

Καβάλα σ' ἀνυπόταχτο φαρί,
Μ' ἀνθοὺς ξεροὺς στὴν κεφαλὴ ὅλο ρίγη,
Σὰν ἡ “Ἀνοιξι σκιασμένη ἀπ' τὴν σκληρὴ
Θωριά τοῦ χινοπάρου κλαίοντας φύγη.

Θᾶχῃ κι' ἐμὲ συντρόφι στὸ φαρί,
Στὸ λιγνὸ μου κορμὶ γιομᾶτο ρίγη,
Ὁ ἀφανιστὴς βορριάς μὲ τὸ νὰ μπήγῃ
Τὸ δόρυ του βαθιὰ δὲ θὰ χαρῆ.

Ἐδῶ θὰν τὴν προσμένω νὰ περάση,
Στὴν πολυαγαπημένη λαγκαδιά,
Νὰ μὲ πάρῃ νὰ φύγουμε ἀπ' τὴν πλάσι,

Μὰ τρέμ' ἂν τὰ τετράψηλα κλαδιὰ
Τοῦ λόγγου ὡς μητρικὴ διάπλατη ἀγκάλῃ,
Μ' ἀρπάξουν, μὲ κρατήσουν ἐδῶ πάλι...

Ἐπίγραμμα.

Ὁ ἥλιος σὰν βασίλειφε κάθε ἀγωνία ἐκόπη,
Βαριὰ στὸν κάμπο χύθηκεν ἡ νυχτικὴ γαλήνη,
Κι' οἱ μεθυσμένοι κι' οἱ τρελλοὶ τῆς νίκης χαροκόποι
Πλαγιάσαν μὲ τὸν Χάροντα στὴν ὑστερνὴ τους κλίνῃ.

Μὰ εἶχαν σὰν πρῶτα τὰ σπαθιά καλὰ σφιχτὰ στὸ χέρι,
Καὶ στὰ πλατιά τους μέτωπα τὴν πρώτη περιφάνεια,
Ποῦ ἔτρεμε ὁ Χάρος τῶν νεκρῶν χουγιάζοντας τ' ἀσκέρι,
Σὲ νέα μάχη μὴ χυθῆ πρὶν τ' ἄστρο βγῆ στὰ οὐράνια.

Ν. Χαντζίρας.

ΚΟΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

ΠΑΡΘΕΝΩΝ

Ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ χρυσοφεγγοῦς τῆς μεγαλειότητος αὐτοῦ κάθεται ὁ Θεός, τὰ ἔργα τῶν πλασμάτων αὐτοῦ καὶ τὰς τύχας ἐλέγχων, κριτὴς γλυκύθυμος καὶ γαλήνιος καὶ σεμνός.

Ἐνώπιον τῆς παντοδυναμίας αὐτοῦ ἀφελῆ καὶ χαρίεσσαν ἠμψιεσμένος περιβολῆν, σῶμα ἔχων ὑψηλὸν καὶ εὐγενὲς με κόμην ὡς αἱ ἀκτῖνες τοῦ Σειρίου, με ἀστραπηβόλους ὀφθαλμοὺς καὶ μέτωπον φωτὸς μαρμαρινῶς ἐκπέμπον προσέρχεται ὁ ἄνθρωπος ὅπως τελειότατον διέπλασεν αὐτὸν ὁ κόσμος ὁ ἑλληνικός. « Πλάσμα οὐτιδανόν, λέγει ὁ πάντα ἐφορῶν καὶ κρατύνων τῆς εὐμενείας μου ἀνάξιον· ὀρθὸν ἐπὶ τῆς γῆς σὲ ἔστησα καὶ ἐπ' αὐτῆς κυρίαρχος βαδίζεις. Παντέχνους χεῖρας ἔδωκα εἰς σέ, σοῦ ἔδωρσα τὸν ἑναρμόνιον λόγον καὶ ἔλαβον ἐκ τοῦ θεοῦ πνεύματος μου δέσμην φωτὸς καὶ ναὸν αὐτοῦ κατέστησα τὴν κεφαλὴν σου, καὶ ἐγένετο τὸ κτῆνος πλάσμα κατ' εἰκόνα θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν. Τί ἔκαμες τῆς θείας εὐσπλαγχνίας μου τὰ δωρήματα ταῦτα; »

« Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος, με τὸ φῶς τοῦ νοῦ, ἔπλασα τὸν ἑλληνικὸν μῦθον, με τοὺς περικαλλεῖς καὶ φιλομειδεῖς θεοὺς, με τοὺς φιλανθρώπους ἥρωας, εἰκόνας τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, αἴγλην πολιτισμοῦ κατὰ τῆς σκοτεινῆς καὶ ἀκόσμου ὕλης. Ἐπλασα τὰς Μούσας καὶ τὰς Χάριτας. Περὶ τοῦ ὑψηλοῦ τοῦ ἀληθοῦς ἐφιλοσόφησα Πάνσοφε. »

Ὁρθιοὶ ἐβάδισαν εἰς τὸν Μαραθῶνα τῶν Ἀθηναίων οἱ παῖδες καὶ ὁ Ἀλέξανδρος πέραν τοῦ Ὑφάσιος. Ὁρθιοὶ ἐστάθησαν πρὸ τῶν μαρτυριῶν τοῦ χριστιανισμοῦ οἱ ὁμολογηταὶ καὶ κατὰ τῆς μωαμεθανικῆς καταγίδος ὁ Παλαιολόγος.

Με τοῦ λόγου τὸ δῶρον τὸ θειότατον ἔπλασα τὸ μουσικώτατον καὶ γλυκερώτατον κατασκευάσμα, τὴν γλῶσσαν τὴν ἑλληνικὴν, καὶ ἐν αὐτῇ ἐποίησα τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσειαν, τοῦ Πινδάρου τὰ ἐπινίκια, καὶ τοῦ Σοφοκλέους τὸν Οἰδίποδα τύραννον, τὰς Ὁρνίθας τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τοὺς ὕμνους Ῥωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ. Ἐν αὐτῇ ἔγραψε τὴν ἐν Σικελία παντόλεθρον τῶν Ἀθηναίων συμφορὰν ὁ Θουκυδίδης καὶ ὁ Πλάτων τὸν Φαῖδωνα. Δι' αὐτῆς ἐδίδαξε τὰς αἰώνιου ἀληθείας γνώμας αὐτοῦ ὁ Ἀριστοτέλης, δι' αὐτῆς ἐκηρύχθη τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἔλεου τὸ Εὐαγγέλιον, δι' αὐτῆς προσηγόρευον τοὺς στρα-

τιώτας αὐτοῦ ὁ Ἡράκλειος καὶ τοὺς νικητὰς τῶν ἐχθρῶν πάσης ἡμερώσεως, τῶν θηριωδεστάτων Βουλγάρων, Βασίλειος ὁ Β'. Δι' αὐτῆς ἐθρήνησεν ὁ Μάρκος ὁ Μουσούρος τοῦ ἑλληνικοῦ γένους τὴν ὑποδούλωσιν καὶ τὰ κλεφτόπουλα ἔψαλαν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν.

« Δι' αὐτῆς τὴν ἐλευθερίαν ἀνά τὴν γῆν ἐκήρυξα ἐλεύθερα.

« Τοῦ νοῦ τοῦ θεοειδοῦς — κατενόησα καλῶς — αἱ χεῖρες ἀνιάξιαί πρέπει νὰ εἶναι· ἄλλως δὲν εἶναι χεῖρες ἀλλὰ πόδες.

« Μὲ τὰς χεῖρας μου, τοιοῦτου νοῦ ὑπηρετίδας, ἔπλασα τὴν Νίκην τὴν ὑπολυομένην τῆς Ἀκροπόλεως, τὴν Ἀφροδίτην τοῦ Καπιτωλίου, τῶν Ἀντικυθέρων τὸν θεόν.

« Κοσμητὰ χαριέστατε τοῦ παντός, ἦγαιρα τὸν Παρθενῶνα. »

ΚΩΝΣΤ. Γ. ΖΗΣΙΟΥ

ΤΟ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΠΟΥΛΛΟ

ΕΠΥΛΛΙΟΝ ΤΟΥ ΑΚΡΙΤΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ

ἐκ Μονεμβασιακοῦ χειρογράφου.

Δύο ἐπύλλια, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδρονίκου καὶ ὁ Ἀρμούρης, προδήλως φαίνονται τὰ προγενέστερα πάντων τῶν δημοτικῶν ἄσμάτων τῶν περιστρεφόμενων περὶ τὸν μεγασθενῆ Διγενῆν Ἀκρίταν, τὸν ἐθνικὸν ἡμῶν ἥρωα κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας, τὸν Ἡρακλῆ εὐτως εἰπεῖν τοῦ Βυζαντίου, τοῦ ὁποῖου τὴν ἀνυπέβλητον ῥώμην καὶ τοὺς ἀπαρχμιλλοὺς ἄθλους, τὰ μαχητὰ μετὰ τὰ στοιχία καὶ τὰ παλέμματα μετὰ τὸ Χάρο, ἀφηγοῦνται μετὰ χάριτος ἀπερίττου καὶ μεγάλης πλαστικότητος εἰκόνων ὑπὲρ τὰ χίλια δημῶδη ἄσματα μέχρι τῆς σήμερον φερόμενα ἀνά τὸ στόμα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἀμφότερα τὰ ἐπύλλια ταῦτα διεσώθησαν ἐν χειρογράφοις. Τὸν Ἀρμούρην ἐξέδωκεν τὸ πρῶτον τῷ 1877 ἐκ κώδικος τῆς ἐν Πετροπόλει Ἀυτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης ὁ μακαρίτης Γαβριὴλ Δεστούνης μετὰ προλεγομένων καὶ ῥωσικῆς μεταφράσεως.

Τὸ δὲ ἕτερον ἐπύλλιον ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδρονίκου, ἐν ᾧ ἐκτίθενται ἡ γέννησις, τὰ πρῶτα ἄθλα τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα καὶ ἡ ἀναγνώρισις αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ πατρὸς του, ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Σπ. Ζαυπελίου,¹ μετὰ τινων αἰσθητικῶν ἐπ' αὐτοῦ παρατηρήσεων. Μετὰ ταῦτα ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Max Büdinger² μετὰ γερμανικῆς μεταφρά-

1) Πόθεν ἡ κοινὴ λέξις τραγουδῶ; Σκέψεις περὶ Ἑλληνικῆς ποιήσεως. Ἐν Ἀθῆναις 1859. σελ. 38.

2) Mittelgriechische-Volksephs. Leipzig 1866.

σεως, ὑπὸ τοῦ Wilhelm Wagner,¹ καὶ δις ὀρθώτερον ὑπὸ τοῦ αἰο-
δίμου φίλου μου Emile Legrand² παρασχόντος καὶ ἀριστοτεχνικὴν
αὐτοῦ μεταφορὰν εἰς τὴν γαλλικὴν ἐπανειλημμένως δημοσιευθεῖσαν³.
Ὁ δὲ Ἄθαν. Σακελλάριος⁴ ἀπεθησαύρισε πολῦτιμον παραλλα-
γὴν τοῦ προκειμένου ἄσματος ἐκ τῆς ζώσης τῶν Κυπρίων φωνῆς.

Ἐπὶ πᾶσι δημοσιεύω καὶ ἐγὼ τὸν υἱὸν τοῦ Ἀνδρονίκου κατὰ τι ὄντως
πολύτιμον χειρόγραφον, ὅπερ μετ' ἄλλων πολλῶν ἀπεκόμισα ἐκ Μονεμ-
θασίας κατὰ τὴν τελευταίαν ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον ιστοριοδιφικὴν
ἐκδρομὴν μου. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο εἶναι γεγραμμένον ἂν μὴ κατὰ
τὰ τέλη τοῦ ΙΗ' πάντως ὅμως κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ ΙΘ' αἰῶνος
καὶ ἀποτελεῖται ἐκ χάρτου ἐσταχωμένου εἰς δύο φύλλα διαστάσεων
0,11 × 0,12 καὶ περιέχει πλὴν τοῦ ἐνταῦθα δημοσιευμένου ἐμμέτρου
κειμένου καὶ τὸ γνωστὸν νανούρισμα:

*Ναννά μαννά τὸ υἱοῦδι μου
καὶ τὸ παλλικαροῦδι μου
κοιμίσου υἱοῦδιμ' ἀκριβό, κ' ἔχω νὰ σοῦ χαρίσω
τὴν Ἀλεξάνδραν ζάχαρι καὶ τὸ Μισίρι ρίζι.*

ὡς καὶ διαγεγραμμένην τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων δημοτικῶν
ἄσμάτων:

*Σήμερ' ἀλάσσ' ὁ οὐρανός, σήμερα τὸ Σκληρόπουλλο
θὲ νὰ καβαλικεύση, φθερνιστριὰν τοῦ μαύρου του. . .*

Ἐν τῷ ἡμετέρῳ χειρογράφῳ τὸ ἐπύλλιον ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδρο-
νίκου ὑπάρχει πληρέστερον, διότι οἱ στίχοι 63 κ. ἑ. ἐλλείπουσιν
ὅλως δι' ὄλου πρὸς τοὺς ἄλλοις ἐκδόταις. Καὶ μόνον παρὰ Σακελλα-
ρίῳ ὑπάρχουσιν, ἀλλ' ὅλως παρηλλαγμένοι. Κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ ἐλα-
χίστας καὶ ἐπουσιώδεις ἔχει διαφορὰς πρὸς τὰς ἄλλας ἐκδόσεις καὶ
μαχίστα πρὸς τὰς τοῦ Emile Legrand. Ἡ δὲ ἐπιγραφή Ἀνδρο-
νικόπουλλο, ἣν καὶ ἐγὼ διετήρησα, φέρεται ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἄσμα-
τος γεγραμμένη ἐπιπολαίως διὰ μολυβδίδος.

Ἐν τῇ ἐκδόσει ἐτήρησα τὰς γραφὰς τοῦ χειρογράφου πιστότατα
καὶ μόνον ὀλίγας τινὰς ἀνορθογραφίας διώρθωσα ὡς καὶ τινὰς γραφὰς
τοῦ χειρογράφου σημειώσας ἅμα ταῦτα ἐν ὑποσελιδίῳ ὑπομνήματι.

*Κουρσεύουν οἱ Σαρακηνοί, κουρσεύουν Ἀρωδίτες,
κουρσεύουν τὸν Ἀνδρόνικον καὶ παίρνουν τὴν καλὴν του
ἐγγαστριωμέν' ἐννιά μηνῶν, τῆς ὥρας νὰ γεννηθῆ.
Ἐ τὴν φυλακὴν τὸ γέννησε, 'ς τὰ σίδερα τὸ τρέφει.*

1) Medieval Greek texts, being a collection of the earliest compositions in vul-
gargreek, prior to the year 1500. Part. 1. London 1870 σελ. XXII, K. 'E.

2) Collection des monuments pour servir a l'étude de la langue Néohellénique.
N° 12 Paris 1871.—Recueil de chansons populaires grecques. Paris
1874, σελ. 186 κ. ἑ.

3) Αὐτόθι κ. ἑ. σελ. 187 — C. Sathas καὶ E. Legrand: Les exploits de Di-
genis Akritas. Paris 1875 σελ. XLVII κ. ἑ.

4) Τὰ Κυριακὰ. Τόμ. Β'. Ἐν Ἀθήναις 1891 σελ. 9 κ. ἑ. ἀριθ. 1.

- 5 Ἡ μάνα του τὸ τάγιζε ψυχούδι μετὸ γάλα,
ἢ μίρισσα τὸ τάγιζε ψυχούδι μετὸ μέλι.
Ἡ μάνα του τοῦ ἔλεγε «ἄ υἱέ μου τ' Ἀνδρονίκου,»
ἢ μίρισσα τοῦ ἔλεγε. «ἄ υἱέ μου τ' Ἀμηρᾶ σου.»
Χρονιὸς ἔπιασε τὸ σπαθί, καὶ διέτης τὸ κοντάρι,
10 κίβταν ἐπάτησεν τοὺς τρεῖς κρατιέται παλλικίρι.
Ἐβγή κ' ἐδιχαλήθη κινένα δὲν φοβᾶται,
μῆτε τὸν Πέτρον τὸν Φωκᾶν, μῆτε τὸν Νικηφόρον,
μῆτε τὸν Πειροτρόχλον, τὸν τρέμ' ἢ γῆ κ' ὁ κόσμος,
κίβαν εἶναι δίκιος πόλεμος μῆτε τὸν Κωνσταντῖνον.
15 Ἐτράβιζεν τὸν μαῦρον του, πηδᾶ καθαλλικεύει,
φθερνιστριὰν τοῦ χάρισε, πάνω 'ς βουλι ἐβγένει
κ' εὐρίσκει τοὺς Σαρακηνοὺς δικίμιν ἀπηδούσαν.
«Δικίμιν τοῦ πηδάτε σεις, πηδοῦν το κ' ἢ γυναῖκες,
ὄχι γυναῖκες ἄτροφες, μόνον ἀγγαστριωμένας.
20 Οἱ μαῦροι σας εἶναι ἐννιά κ' ἓνας δικός μου δέκα,
ὄητε κ' ἀξαγκωνιάστε με τρεῖς δίπλες τ' ἄλυσιδι,
βάψατε τ' ἄμματάκια μου τρεῖς δίπλες τὸ βραφίδι,
βάψατε κ' εἰς ταῖς μασχάλαις μου τρικάνταρον μολύβι,
καὶ βάρτε κ' εἰς τὰ πόδια μου δυὸ σιδηρένες κλάπτες.
25 Δένουν κ' ἀξαγκωνιάζουν τον κτλ.
Ἀφ' οὗ τοῦ τὰ ἐκάμασιν Σαρακηνοὶ λαλοῦν του:
«Ἄ, βρὲ μαρὸν κ' ἀνίλικον, ἄπαρ' τὴν λεφτεριά σου.»
Κρανοίγει τὰ ματάκια του κ' ἔκοψεν τὸ ραφίδι
τινάσσει τὰ χεράκια του κ' ἔκοψε τ' ἄλυσιδι,
30 ἔσεισε ταῖς μασχάλαις του κ' ἔπεσε τὸ μολύβι.
καὶ δι' ὄλ' ἔκαμε κ' ἐβγήχασιν ἢ κλάπτες
κ' ἀπὸ τοὺς μαῦρους τοὺς ἐννιά εὐρέθη 'ς τὸν δικόν του.
Φθερνιστριὰν τοῦ χάρισε 'ς τὸν κάμπον κατεβαίνει.
Ἡ μάνα του τοῦ ἔλεγεν ἀπὸ τὸ παραθύρι,
35 γιέ μου ἂν πᾶς 'ς τὸν κύρι σου στάθου νὰ σοῦ συντύχω
οὔλες ἢ τέντες κόκκινες καὶ τοῦ κυροῦ σου ἢ μαῦρη,
κ' ἂν δὲν σοῦ μέσουν τρεῖς φοραῖς μὴ γύρης νὰ πεζεύσης».
Καὶ σὰν τοῦ εἶπεν ἔκαμεν καὶ σὰν τοῦ παραγγέλλει.
Οὐλαὶς ἢ τέντες κόκκινες καὶ τοῦ κυροῦ του μαῦρη,
40 καὶ τρεῖς γυροὺς τῆς ἔδωκεν καὶ πόρταν δὲν εὐρήκεν,
καὶ μ' ἓνα κλωτῶζον δυνατόν ἔξωθεν κ' ἔσω βρέθη.
Ἀνδρόνικος τοῦ τὸν θεωρεῖ, βγαίνει καὶ χαιρετᾶ τον
νὰ κατεβῆ τὸν προσκαλεῖ, βρωτᾶ, ξαναρωτᾶ τον
Ἄ, βρὲ μαρὸν κ' ἀνίλικον πόθεν ἔν' ἢ γεννιά σου,
45 καὶ πόθεν ἔν' ἢ ρίζα σου καὶ τὰ γεννητικά σου.»
Ἄν δὲν μοῦ μέσης τρεῖς φοραῖς δὲν γύρων νὰ πεζεύσω.»
Ἄν πιάσω τὸ σπαθί μου καλὰ θέλω σοῦ μέσω.

Στίχ. 29 τὸ χειρόγραφον: τάλυσιδι. — Στίχ. 31 τὸ χειρ. διόλ'.

- Ἄν πιάσης τὸ σπαθῆκι σου ἔγω κ' ἐγὼ δικόν μου.
 Ἄν πιάσω τὸ κοντάρι μου καλὰ θέλω σοῦ μῶσω.
 50 Ἄν πιάσης τὸ κοντάρι σου ἔγω κ' ἐγὼ δικόν μου.
 Μὰ τὸ σπαθὶ ποῦ ζώννομαι καὶ πάγω ἔμπρὸς καὶ πίσω
 εἰς τὴν καρδίαν μου νὰ πηχθῇ ἄν σὲ καταδικήσω.
 Ἀκρόγυρεν καὶ πέζευσεν ἀπὸ τὸν μαῦρον κάτω.
 55 Τότε καταρωτήσαν τον πόθεν εἶν ἡ γενιὰ του
 καὶ πόθεν εἶν ἡ ῥίζα του καὶ τὰ γεννητικά του.
 Κιζάτος ἀπολογήθηκεν ποῦ τὴν ἀρχὴν καὶ λέγει·
 Κουρσεύουσιν Σαρακηνοὶ κουρσεύουν κτλ.
 Ἀνδρόνικος ποῦ τὸν θωρεῖ ἐλούσθη τῶν κλαυμάτων
 60 συκάνει τὰ γεράκια του καὶ τὸν Θεὸν δοξάζει.
 Δοξάζω σε γλυκὲ Θεὲ καὶ δεύτερον καὶ τρίτον
 ὁποῦ μουν μονοξίφτερος κέκαμα δυὸ ξεφτέριζα.
 Θεὲ κλῆν εἶμαι πλάσμα σου Χριστέ κ' ἐπάκουσά μου
 νάδωσεν νὰ ξανέφανεν ἓνα μικρὸν φουσατόν
 65 ὅσον ἐξήντα φλάμπουρα τῶν ἑκατὸν χιλιάδων.
 Ὁ νεῖός σ' ἄν νάτον ἅγιος Θεὸς ἐπάκουσέ του.
 Ἔδωσεν κ' ἐξανέφανεν ἓνα μικρὸν φουσατόν,
 μήτε πολλὰ μικρὸν ἦτον, μήτε πολλὰ μεγάλον,
 ὅσον ἐξήντα φλάμπουρα τῶν ἑκατὸν χιλιάδων.
 70 ὅσ' ἄστρη ἔχ' ὁ οὐρανὸς φυλλὰ ἔχουσιν τὰ δένδρη
 Καὶ ἄμμον ἔχ' ἡ θάλασσα κ' ἐκεῖν' ἦτον περίπου.
 Ταῖς ἄκρες ἄκρες ἔπιασεν καὶ μέσαις καταλυοῦν τον
 κ' εἰς τὰ κλωθογυρίσματα βρίσκει τὸν Κωνσταντῖνον
 «Σὲ βλέπου βλέπου Κωνσταντᾶ, νὰ μὴ σε ἐδικήσω,
 75 κ' ἡ φούχτα μου πυρομαχᾶ καὶ τὸ σπαθὶ μου στράφτει
 κ' ἀκόμη ὁ μυκλῶνας μου δὲν γύρεν νὰ χορτάσῃ».
 Καὶ πολοᾶτ' ὁ Κωνσταντᾶς τ' ἀνήλικου καὶ λέγει,
 ἔχει πολλὰς ἀγρόσυλλαις κιᾶμε νὰ κατακόψῃς.
 Σμίγουν εἰ δυὸ τοὺς μύρους των σμίγουν τὰ χαληνάρινα
 80 σμίγουν τὰ μουττοκόνταρα κ' εἰς τοῦ κυροῦ του πᾶσιν
 σκίφτους φιλοῦν τὸ χέρι του καὶ πέρνουν τὴν εὐχὴ του.

Νῆκος Βέης.

Στίχ. 51 τὸ χειρ. πάγ ομπρός. — Στίχ. 58 τὸ χειρ. Σαρακινούς, ἔπεται
 δὲ αὐτοῦ «ἔως τὸ ἄν δὲν σοῦ μῶση τοῖς φορὸς μὴ γύρης νὰ ξεζεύης.»
 — Στίχ. 59 τὸ χειρ. ἐλούθη. — Στίχ. 62 τὸ χειρ. ὁπούμουν. — Στίχ. 70 τὸ
 χειρ. φύλλ' ἄχουσί. — Στίχ. τὸ χειρ. περίτου. Στίχ. 74 τὸ χειρ. καί.

ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ

ΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ἡ Θεσσαλονίκη κατὰ τὰς τελευταίας ἑκατονταετηρίδας τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ κατέχει ἰδιάζουσαν σημασίαν ἐν τῇ ἰστορίᾳ τῆς λογοτεχνίας τοῦ Ἔθνους.

Ἀπὸ τῆς δυναστείας ἰδίᾳ τῶν Κομνηνῶν μέχρι τῶν χρόνων τῆς Ἀλώσεως καθίσταται κέντρον πνευματικῆς κινήσεως, ἀμιλλωμένη μαλιστα κατὰ τοῦτο καὶ πρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἀπὸ τοῦ Ι' μέχρι τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ἡ Θεσσαλονίκη καθίστανται αἱ Ἀθῆναι τῆς Μακεδονίας.

Εἰς τὴν ἰδιάζουσαν δὲ ταύτην τῆς πόλεως θέσιν συνετέλεσε μὲν καὶ ἡ πολιτικὴ αὐτῆς ἀνάδειξις ἐν τῇ διοικητικῇ διαιρέσει τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας, οὐχ' ἥττον κατὰ μέγα μέρος τὸ γεγονός ἀποδοτέον εἰς τοὺς μεγάλους θεολόγους καὶ Ἱεράρχας, τοὺς μόνους τότε ἡγέτας τῆς πνευματικῆς τοῦ Ἔθνους ἐπιδόσεως, οἵτινες ἐκόσμησαν τὴν πρωτεύουσαν τῆς Μακεδονίας ἐπὶ τέσσαρας ὄλας ἑκατονταετηρίδας. Πᾶσαι αἱ θεολογικαὶ συζητήσεις, αἱ ἀπασχολοῦσαι τὴν γενηρακυϊαν ἐκείνην Πολιτείαν καὶ Ἐκκλησίαν, ἅπαντα τὰ θεολογικὰ προβλήματα, τὰ κινοῦντα τὸ διαφέρων σύμπαντος τοῦ Ἔθνους, ὡς τὰ μόνα κοινωνικὰ ζητήματα τῆς ἐποχῆς, ἐπέχοντα θέσιν — ὡς παρατηρεῖ ὀρθῶς ὁ βυζαντινολόγος Krumbacher οἷαν τὰ — ἐν τῷ αἰῶνι ἡμῶν προβλήματα τοῦ σοσιαλισμοῦ καὶ τῆς ἀναρχίας, ἐλάμβανον ἰδιάζουσαν ἔντασιν ἐν Θεσσαλονίκῃ. Διότι ἡ πόλις νύμοιρσεν, ὡς ἐρρήθη, σπουδαίων θεολόγων καὶ Ἱεραρχῶν. Μαρτύριον Νεῖλος ὁ Καβάσιλας, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, Νικηφόρος ὁ Γρηγοράς, Νικόλαος ὁ Καβάσιλας, Συμεὼν ὁ Θεσσαλονίκης κ. ἄ, ἅπαντες ἐκ τῶν ἐκπρεπεστέρων ἀντιπροσώπων τῆς πνευματικῆς τοῦ Ἔθνους ζωῆς.

Ἄλλ' ἰδίᾳ ὁ ἀνὴρ, ὅστις ἐκόσμησε τὸν θρόνον τῆς Θεσσαλονίκης, ὅστις ἀνέλαμψε καθ' ὅλον τὸν ΙΒ' αἰῶνα, ὡς λαμπρὸν μετέωρον καὶ ἔσπειρε τὴν ἀκτινοβολίαν αὐτοῦ ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας εἰς τοὺς μετ' αὐτὸν εἶνε ὁ περικλεῆς Ἱεράρχης Εὐστάθιος.

Ὁ Θεσσαλονίκης Εὐστάθιος δὲν εἶνε ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῶν συνήθων. Εἶνε δημιουργός, ὑποφῆτης καὶ μυσταγωγός νέου πνεύματος ἐν τῇ καθόλου κοινωνικῇ καὶ πολιτειακῇ ἐξελίξει

τοῦ Ἔθνους. Εἶνε κοινωνικὸς ἐπαναστάτης, οὐμανιστής, πρόδρομος ἐθνικῆς ἀναδιώσεως.

Εἶνε ἐκ τῶν προνομιούχων ἐκείνων πνευμάτων, ἅτινα καθίστανται ὁ σταθμὸς νέας ἱστορικῆς περιόδου ἐν τῷ βίῳ τῶν ἔθνων καὶ γενικώτερον τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ σοφὸς Ἱεράρχης, ὡς ἀποκαλοῦσιν αὐτὸν εὐλαβῶς πάντες οἱ νεώτεροι, οἱ ἐγκύψαντες εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ, δυνηθεὶς νὰ μετεωρισθῆ ὑπεράνω τῆς φανυλότητος καὶ τοῦ ψεύδους τοῦ αἰῶνός του, κατακρημνίσας τοὺς τύπους καὶ τὴν στενὴν ἀντίληψιν τῶν συγχρόνων του, κατέστη, ὑπὸ τὰς λυσιπλοῦς ἐπιθέσεις τῶν στατουκιδιστῶν, κέντρον φωτοβόλον, σκορπίσας τὸ φῶς τοῦ μέλλοντος καὶ ὡς ἀπὸ ὑψηλῆς προφητικῆς σκοπιᾶς διῶδὼν ἐναργῶς τὸν θρίαμβον τῆς τροχιάς, ἣν διὰ τοῦ συνθετικοῦ αὐτοῦ πνεύματος διέγραψε.

Ἀποκάθαρσις τοῦ καταρρυπανθέντος χριστιανικοῦ πνεύματος, κατάλυσις τοῦ ψεύδους καὶ τοῦ ψιμυθίου τῆς νοσηρᾶς ἐκείνης καὶ ἠθικῶς χρεωκοπημένης κοινωνίας, ἐπαναφορὰ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος, δημιουργία νεωτέρου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἐδραζομένου ἐπὶ τῆς εὐκλείας τοῦ παρελθόντος καὶ ἐπὶ τοῦ ἀληθοῦς χριστιανικοῦ πνεύματος, ἀσπίλου, ἀγνοῦ, ἀποπνέοντος τὴν ζωὴν, ἰδοὺ ἡ κεντρικὴ ἰδέα, τὴν ὁποίαν ἐζήτησε νὰ ἐπιβάλη ὁ Εὐστάθιος· καὶ ἐμόχθησε καὶ ἠγωνίσθη ἀγῶνα ἡρωικὸν καὶ ἐξήρη καὶ ἐπεβλήθη.

Ἦτο δεκαεπταετῆς ἔτι ὅτε, κηδευομένου τοῦ Ἀυτοκράτορος Μανουῆλ τοῦ Κομνηνοῦ, ἐνεφανίσθη ὄλωρ ἀπροσδοκίτως ἀπὸ τοῦ ἀμβωνος τῆς Ἁγίας Σοφίας καὶ κατέπληξε τὸν βυζαντικὸν κόσμον, τόσον διὰ τοῦ χειμάρρου τῆς εὐγλωτίας του, ὅσον καὶ διὰ τῆς εὐτολμίας καὶ τῶν πρωτοτύπων ἰδεῶν αὐτοῦ.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην δὲν ἦτο δυσχερὲς νὰ προΐδη τις ἐν τῷ πρῶτῳ τοῦ νεαροῦ ρήτορος τὸν μέλλοντα Χρυσόστομον τῆς Θεσσαλονίκης, τὸν μέλλοντα φοβερὸν πολέμιον τοῦ ἐξηχρεωμένου μοναχικοῦ βίου, τὸν μαστιγοῦντα ἀνιλεῶς διὰ τῆς καυστικῆς γραφίδος του, διὰ τῆς δρυμνιότητος γλώσσης του τὰ πολιτικά καὶ ἐκκλησιαστικά ἔλκη ἐκρύθμου κοινωνικῆς καταστάσεως.

Ὁ Εὐστάθιος, νεοχειροτόνητος ἦδη Ἀρχιερεὺς, μέλλων ν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν ἔδραν αὐτοῦ, τὴν Θεσσαλονικὴν κατέλιπεν ἐν Βυζαντίῳ μίαν ἐπὶ πλέον ἀνάμνησιν ἐκπληκτικὴν.

Ὁ Ἀυτοκράτωρ συνεκάλεσεν ἐν τοῖς Ἀνακτόροις συνέδριον θεολογικὸν πρὸς ἐπίλυσιν θεολογικοῦ τινος προβλήματος, ἐξ ὧν ἀποσχόλουν τοὺς Κυβερνήτας τοῦ Κράτους ἐκείνου. Καὶ ἐνῶ πάντες οἱ λοιποὶ κληρικοὶ καὶ θεολογοὶ ὑπέκυπτον πρὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐπιμονῆς ὁ τολμηρὸς Εὐστάθιος ἀπῆλλαξε τῆς ἀγωνίας τοὺς συναδέλφους αὐτοῦ. **Κάτω τὰς χεῖρας!**

εἶπε καὶ κατάρθωσε νὰ θέσῃ εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ τὸν Ἀυτοκράτορα, ἐπιμένοντα νὰ ἐπιβάλη αὐθαιρέτως θεωρίαν του θεολογικὴν ἀκαταλόγιστον, ὡς ἄρθρον πίστεως.

Ἄλλ' ἅπανα ἡ δρᾶσις τοῦ Μεγάλου Ἱεράρχου, ἡ περιφανής, ἡ τελεσιουργός, συντελεῖται ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Μακεδονίας.

Καὶ εἶνε δρᾶσις πολυμερῆς ἐν τε τῇ κοινωνικῇ, τῇ πολιτικῇ, τῇ θρησκευτικῇ καὶ τῇ λογοτεχνικῇ τοῦ Ἔθνους ζωῇ.

Ὁ ἸΒ' αἰὼν κατέστη αἰὼν τοῦ Εὐσταθίου. Οἱ ξένοι, οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὸν εὐκλεῆ Ἱεράρχην ἀπεκάλουν τὸν οἶκον αὐτοῦ, «Μουσεῖον, Στοάν, Ἀκαδημίαν καὶ Περίπατον».

Ἐθαύμαζον τὴν σοφίαν καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνδρός, τὴν γεναιότητα καὶ τὴν εὐτολμίαν αὐτοῦ, πρὸ παντὸς δὲ τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα.

Ἄλλ' οἱ Θεσσαλονικεῖς ἐξύφταναν τὰς συγχερωτέρας τῶν συκοφαντιῶν κατ' αὐτοῦ καὶ ἀπέδωκαν εἰς τὸν ἐνδοξον ὑπομνηματιστὴν τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Πινδάρου τὴν προσωνημίαν τοῦ «ἀγροίκου καὶ τοῦ ἀμαθοῦς» εἰς τὸν φιλάνθρωπον καὶ ἀμείλικτον τοῦ ψεύδους πολέμιον τὸ ὄνομα τοῦ «ὑποκριτοῦ καὶ βαρβάρου καὶ μισανθρώπου!»

Καὶ ταῦτα πάντα ἐξύφαινον, κατὰ τὸ πλεῖστον, οἱ κατὰ τὸν Διδάμιον «πλεῖω ἐλεφάντων ἐσθίνοντες,» οἱ προγαστορεὶς Μοναχοί, οἵτινες ἐγένοντο τὸ ἀντικείμενον τοῦ φοβεροῦ μαστιγίου τοῦ Εὐσταθίου. Κεραυνούμενοι ὑπὸ τοῦ φλέγοντος Ἱεράρχου διεξήγαγον κατ' αὐτοῦ λυσιπλοῦς καὶ ἀπεγνωσμένας ἐπιθέσεις.

Καὶ πῶς ὄχι; Μήπως τὸ περὶ «ὑποκρισίας» ἔργον αὐτοῦ, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀμείλικτος ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ ἀκολάστου μοναχικοῦ βίου, τῆς πληγῆς ταύτης τοῦ Ἔθνους, δὲν ἠδύνατο νὰ γεννήσῃ ἐπαναστάτας τοῦ καθεστῶτος;

Ὁ Δούθηρος καὶ οἱ λοιποὶ ἐπαναστάται, καὶ ἂν δὲν ἐγεννῶντο, ἠδύναντο νὰ καταστῶσι οἱοὶ ἐγένοντο καὶ μόνον ἐκ τῆς μελέτης τοῦ Εὐσταθίου. Πόλεμος ἀνένδοτος κατὰ τοῦ ψεύδους, ἀγὼν διπνεκῆς ὑπὲρ τῆς Ἀληθείας ἦτο τὸ λάβαρον τοῦ Ἱεράρχου.

Κατὰ τὸ 1183 οἱ Νορμανδοί, στίφη βαρβάρων, ἐπιδραμόντες ὑπὸ Γουλιέλμον τὸν Β', γίνονται κύριοι τῆς Θεσσαλονίκης, σφάζοντες, δηροῦντες καὶ πυρπολοῦντες — Κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην περίοδον, ἐνῶ πάντες ἐζήτησαν τὴν σωτηρίαν των διὰ τῆς φυγῆς, ἐνῶ αἱ πολιτικαὶ ἀρχαὶ ἐλιποτάκτισαν, μόνος ὁ γενναῖος Ἱεράρχης παρέμεινεν εἰς τὰς ἐπάξεις, ἀκλόνητος, ἀγωνιζόμενος διὰ παντὸς μέσου, ὡς ὁ «καλὸς ποιμὴν,» ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ σφαιζομένου ποιμνίου του. Ὁ Εὐστάθιος, ὅστις καταλείψας ζωηρὰν περιγραφὴν ἐγένετο ὁ Ξενοφῶν τῆς Ἀλώσεως τῆς Θεσσαλονίκης, δύναται νὰ συγκριθῆ πρὸς τὸν νεοπλατωνικὸν Ἐπίσκοπον Πενταπόλεως Συνέσιον, ὁ ὁποῖος,

ὄτε βάρβαροι ἐπέδραμον δηοῦντες τὴν Κυρναναϊκὴν ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως καὶ ἠγωνίσθη κατ' αὐτῶν γενναίως.

Βραδύτερον τῷ 1193, ὅτε Ἰσαάκιος ὁ Ἄγγελος προήλαυε νικηφόρος κατὰ τῶν Βουλγάρων, εὐρίσκομεν τὸν γενναῖον Ἀρχιεπίσκοπον, γέροντα ἤδη πολίον, ἐτῶν 75, παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Αὐτοκράτορος, τῇ ἡμέρᾳ δὲ τοῦ Πάσχα ἐξεφώνει ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ τῆς Φιλιππουπόλεως θαυμάσιον λόγον ἐπὶ τῷ θριάμβῳ τῶν ἑλληνικῶν ὄπλων κατὰ τῶν βαρβάρων. Ἡ ἐμφάνεια τοῦ Ἱεράρχου εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν καθίστα τὸν ἀγῶνα ἱερὸν· καὶ οὕτως ἐγίνετο ὁ προδρόμος τῶν μετὰ ἐξ ἑκατονταετηρίδας γενναίων ἐκείνων κληρικῶν, οἵτινες ὑπὸ τὸ ἱερὸν σύμβολον τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος προσέφερον ἑκατόμβην ἐν τῷ βωμῷ τῆς Ἐλευθερίας.

Τοιοῦτος ἐν ἀσθενεῖ σκιαγραφία ὁ χαρακτήρ τοῦ Εὐσταθίου, τοῦ ὁποῦ τοῦ ἔργου δὲν ἐμελετήθη εἰσέτι προσηκόντως, οὐδὲ συνετάχθη τις μονογραφία περὶ αὐτοῦ, ὡς καὶ περὶ ἄλλων περικλεῶν ἀνδρῶν τῆς τόσον ἐκ προκαταλήψεως ἀδικηθείσης ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν τῆς Δύσεως περιόδου τοῦ μεσαιωνικοῦ ἡμῶν βίου.

Ὁ Εὐστάθιος δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἀναγεννηθεῖσαν Ἑλλάδα, ὡς πρότυπον ἀνθρώπου καὶ Ἱεράρχου.

ἠγωνίσθη ὑπὲρ τῶν κλασικῶν σπουδῶν, ὡς τοῦ συντελεστικωτέρου μέσου τῆς ἐθνικῆς ἀνορθώσεως, ἠγωνίσθη κατὰ Αὐτοκρατόρων καὶ φαύλων πολιτικῶν ἀνδρῶν ὑπὲρ τῆς Ἀληθείας, ἐπάταξε τὸ μοναχικὸν ψεῦδος καὶ τὴν κοινωνικὴν σαπρίαν τῶν συγχρόνων του, κατέστη φρουρὸς τῆς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος, ἀγωνιζόμενος κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων καὶ γενικῶς εἰπεῖν κατέστη εἰς τῶν σεμνοτέρων προδρόμων τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως.

«Εἰς τὸν σοφὸν Ἱεράρχην», τὸν ὁποῖον ὁ Wolf καὶ ὁ Neander καὶ ὁ Krumbacher ἐγκωμιάζουσι, «χρεωστὴ τὸ Ἔθνος ν' ἀνεγείρῃ ἀνδριάντας» λέγει πού ὁ σοφὸς Κοραΐς. Ἐὰν δὲ σωφρονοῦντες ἠθέλομεν, διὰ τῆς ἀνασυντάξεως τῆς ἐθνικῆς, ἐξαναγκάσῃ τὴν ἱστορικὴν Πρόνοιαν νὰ διαγράψῃ τὰ ὄρια τῆς Πατρίδος συμφῶνως πρὸς τὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη, τότε ἡ πόλις ἐκείνη, ἀπὸ τῶν ἐπάλλξεων τῆς ὁποίας ἠγωνίσθη ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς ὁ κλεινὸς Ἱεράρχης θὰ πραγματώσῃ ἴσως τὴν εὐχὴν τοῦ Προφήτου τῆς Χίου. Καὶ τότε τὸ Ἔθνος τοῦ μέλλοντος θ' ἀτενίσῃ ὑπερήφανον τὴν εὐγενῆ φυσιογνωμίαν τετιμημένου ἀνδρός, τοῦ ὁποῦ τὴν εἰκόνα, γελοιογραφήσαντες ἀνηθίκως οἱ Θεσσαλονικεῖς τοῦ ΙΒ' αἰῶνος, περιέφερον πρὸς ἐμπαιγμὸν ἀπὸ τῶν πλατειῶν τῆς Θεσσαλονίκης μέχρι τοῦ Ἱπποδρομίου τοῦ Βυζαντίου.

Δημ. Π. Καλλιμαχός

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΤΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Quo usque ;

Κικέρων.

Νὰ θεματογραφοῦν οἱ γέροντες παλίμπαιδες, διότι μ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐνθυμοῦνται τὸ primavera della vita. Ὁ κ. Βικέλας καὶ ὁ κ. Βλάχος εἶνε ἀξιοὶ νὰ βαθμολογοῦνται μετὰ τοὺς καλλιτέρας βαθμοὺς διὰ τ' ἀναμάρτυρα θεματικά των. Ὁ ἓνας εἶνε τῆς μέσης σχολῆς ὁ ἄλλος τῆς ἄκρις ἀριστεραῦς. Τὸ φιλολογικὸν φυλλάδιον χωρὶς ἄλλο δὲν κινδυνεύει νὰ γείνη κλιωτοσκούφι, ἀκόμη καὶ ἂν ὁ εὐλογημένος αὐτὸς πανσλαβιστῆς κ. Σωτηριάδης δὲν μετεχειρίζετο τὴν σλαβωνικὴν αὐτὴν λέξιν εἰς τὴν μετάφρασιν—traduttore traditore—τῆς Ὁρεστέας. Πάσι καλά. Νὰ θεματογραφοῦν καὶ οἱ νεώτεροι—ὁ κ. Νιρβάνας δὲν εἶνε ἀπὸ τοὺς παλίμπαιδας, περιπτεῖ δὲ χωρὶς τὴν βοήθειαν τῆς φιλολογικῆς παρυπόστασός του, ἐπομένως δὲν εἶνε οὔτε ἀπὸ τοὺς νεωτέρους—καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ τρέφουν μαζί με τὴν μακρὰν φιλολογικὴν κόμην τῆς ἐποχῆς καὶ τὴν ἐλπίδα ὅτι θ' ἀναγεννήσουσιν ὅσονοῦπα τὴν Ἑλλάδα. Οἱ νεολατῖνοι κ. κ. Τζ. Λαμπέλετ, ὁ κ. Ζητουριάτης θὰ φέρουν ἄλλην μίαν φορὰν τὴν ἀναγέννησιν καὶ θὰ τῆς δώσουσιν τὸν τίτλον νεοαναγέννησις. Ὁ κ. Νουμάς θὰ ἐσχίσῃ μ' ἄσχετος, —καὶ θὰ συντείνῃ εἰς τὴν ἐκπόρθησιν τοῦ φιλολογικοῦ Ἰλίου κατὰ τὸ μέτρον τῶν ἱατροφιλοσοφικῶν του δυνάμεων... καὶ τῶν χορηγιῶν τοῦ κ. Πάλλη. Παραξενεύονται πολλοὶ πῶς ὁ «παραφροσεϊδὴς τοῦ Μὰξ Νορντάου» καὶ ὁ «βραχνῶς» πῶς ἐγεινε κορυφὴ κ' ἐθνικῆς διδασκαλίας πῶς τὴν μίαν ἡμέραν ὁ κ. Τ. εἰς τὸ περιοδικὸν τοῦ κ. Κίμωνος εἶνε «ὕπερ τῆς ἐλευθέρως μικτῆς ἐναντίον παντός σχολαστικισμοῦ—πρίτης—καὶ τὴν ἄλλην... τὴν ἄλλην. Ἀλλὰ τὰ παραξενεύματα διὰ τοὺς γνωρίζοντας τὴν νύμφην Ἠγερίαν—honny soit qui mal y pense—καὶ τὰς μουσικὰς ιδιότητάς της εἶνε ἄσπεκ. Ἡ νύμφη Ἠγερία μετὰ τὸ μαγικὸν της ῥαβδί μετεμόρφωσεν ἕως τότε πολλοὺς συντακτάκτους τοῦ Ρυμπαγὰ εἰς ἐθνικοὺς ἀναμορφωτάς. Τὰ θαύματα της εἶνε περισσώτερα ἀπὸ τῆς Παναγίας τοῦ Τζαφέρη.

Ἀλλὰ ὑπὲρ πάντας ἐξέχει ὁ κ. Κίμων κ.τ.λ. Γράφει ἄρθρα θεατρικὰ τεχνικοποικὰ καὶ ἄλλα. Σταχυολογεῖ καὶ δημοσιεύει πᾶν ὅτι καὶ τὰ λοιπά. Τέρπειν ἅμα καὶ διδάσκειν. Διαλέξεις, φωτογραφικὸι διαγωνισμοί, φιλολογικὴ Ρολλίνα, ἀναγέννησις τῆς Ἑλλάδος, τῆς τέχνης, τόξα παναθηναϊκὰ εἰς τὴν ὁδὸν Σταδίου, γραφεῖα εἰς τὴν ὁδὸν Ἀριστοτέλους ἀπ' ὄλα ἀπ' ὄλα, πολλὰ πολλὰ πράγματα... καὶ θάματα.

Ἡ Κριτικὴ κρίνει, ὁ Νουμάς legislator severus διαφεντεύει τὰ Παναθηναϊκὰ προστατεύουσιν τὰ χρηστά ἤθη καὶ ἡ φιλολογία πτερώνεται ἔτσι μὴ χαρὰ πρὸς τὸ αἰθέριον ἐκεῖνο κατέτσι τοῦ Ἀριστοφάνους τὴν νεφελοκοκκυγίαν.

Βρὲ παιδιά μου ἐλάτε στὰ σύγκαλά σας, ἀφήσατέ μας ἡσύχους διότι ἤγγικεν ἡ ὥρα—μεγάλην σαρκαστὴν περσίμεν—καὶ πῶς θὰ προσέλθετε νὰ κοινωνήσετε τῶν ἀρχάντων μουστρήων; Ἀλλὰ ἐξέγασα: μακάριοι οἱ πωροὶ τῶ πνεύματι διότι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ τῶν περιοδικῶν... Κεῖ τὸρα σοβηρώτερα: Τὸ καλλίτερον διὰ ν' ἀπελευθερωθῶμεν ἀπὸ τὰ φιλολογικοφικῆν αὐτὰ φυλλάκια εἰς τὰ ὅποια τ' ἀληθινώτερα τάλαντα ἐμφανίζονται μόνον τὸν μῆνα τοῦ δὲν ἔχει Σάββατον μελονόμενα καὶ συγγεόμενα μετὰ τοῦ Syer-yoco καὶ τοῦ κειμηλιογράφου ἁγίου Ἰωάννου... Πελέμη, νὰ μιμηθῇ ὁ καθένας μας τὸν κ. Βλαχογιάννην. Καὶ θὰ ἐπαθίνωμεν ἴσως τότε ἀπὸ τὸν φόβον μήπως ὁ κ. Νιρβάνας ἐκδόσῃ τὴν «Νεοσταλγίαν», προσωπικὸν

περιοδικόν ὁ κ. Πορφύρας τὴν Matrem dolorosam καὶ οὕτω καθεξῆς ἕως ἀκόμη ὁ κ. Κίμων ἀπομονούμενος ἔκχευε προσωπικὸν περιοδικὸν καὶ τὴν δεκαπενθήμερον χρηστομᾶθειάν του. Θὰ εἴχαμεν ὅμως καὶ κάτι τι φιλολογικὸν νὰ ἐδιαβάζαμεν. Ὁ κ. Παλαμᾶς, ὁ κ. Γρυπάρης, ὁ κ. Καρκαβίτσας, ὁ κ. Παπαδιαμάντης, ὁ κ. Ξενόπουλος, ὁ κ. Πιπιντωνίου, ὁ κ. Πορφύρας ἀκόμη εἰς τὸ τέλος τῶν θρήνων του, θὰ ἐπαρασκευάζοντο ἀληθινώτεροι, αὐταρέστεροι, ἀνθρωπινώτεροι. Τόρα οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτούς—τὰ ἔργα των ἤθελα νὰ πῶ—κοιμῶνται τὸν ὕπνον τοῦ φιλολογικῆ συρταριοῦ καὶ ὁ Ἰερωδᾶ περιμένει τὴν ὥραν ποῦ θὰ ἔγῃ ὄρεξιν νὰ μεταβάλλῃ εἰς τέφραν τὰ φιλολογικά μας Σόδομα, ρίπτων λοξὰ ἢ καθέτως ἐκ τῶν οὐρανῶν τὸ πῦρ.

Ἀριστετέλης Καμπάνης

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα ἐδόθη ἡ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α. Β. Υ. πριγκηπίσσης Ἀλίκης προαναγγελθεῖσα συναυλία ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Παρισσοῦ ὑπὸ τῆς Φιλοπτώχου Ἐταιρίας τῶν κυριῶν καὶ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν τῆς πόλεως.

Ὁ σκοπὸς τῆς ἐσπερίδος καὶ τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων τὰ ὁποῖα θὰ ἐλάμβανον μέρος ἤρκεσαν ὥστε νὰ συγκεντρώσωσιν ἐν ἀσφυκτικῷ συνωστισμῷ τὸν καλλίτερον κοινωνικὸν κόσμον τῆς πρωτεύουσας.

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ προγράμματος τῆς ἐσπερίδος, τὴν ὁποίαν ἐτίμησαν ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα, ὁ Διάδοχος καὶ ὁ πρίγκηψ Ἀνδρέας μετὰ τῆς πριγκηπίσσης Ἀλίκης, ἐστέφθη ὑπὸ ἐπιτυχίας.

Ὁ κ. Α. Φακίρης ἐξετέλεσεν ἐπὶ βιολαντσέλου τὴν Ἀγία τοῦ Bach, τῇ συνοδείᾳ κλειδοκυμβάλου ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Η. Γιαννοπούλου. Ἡ κυρία Π. Δάμπρου μετὰ χάριτος ἔψαλε τὴν «καβατίναν τῆς Λεϊλάς» τοῦ Bizet καὶ τὴν ρομάντζα τοῦ Goublier. Ἦρσαν καὶ ἐχειροκροτήθησαν ἡ «Pensée d'Autome» τοῦ Massenet καὶ τὸ «Sans Amour» τοῦ Chaminade μετ' ἐπιτυχίας ἀμφοτέρω τὰ ἔσματα ἐκτελεσθέντα ὑπὸ τῆς δεσ. Μαρίας Δ. Ράλλη, συνοδείᾳ κλειδοκυμβάλου ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Η. Γιαννοπούλου.

Ἵπερόρησε τὸ «La Perle de Bresil» τοῦ David, μετὰ μεγάλης τέχνης ψαλλὲν ὑπὸ τῆς κυρίας Α. Φεράρδη, συνοδείᾳ πλαιγιούλου ὑπὸ τοῦ κ. Π. Καραπάνου καὶ κλειδοκυμβάλου ὑπὸ τοῦ κ. Α. Καμηλιέρη.

Ἀρκετὴν ἐπιτυχίαν ἔσχε ὁ μικρὸς Α. Εὐστρατίου ἡ μουσικὴ ἰδιοφυΐα τοῦ ὁποίου καὶ τὸ πλοῦσιον ταλάν πολλὰ μᾶς ἐπιφυλάσσουν. Ἐπικίε «Valse en mi mineur» τοῦ Chopin καὶ «Au ruisseau», Etude τοῦ Schütt, ἀμφοτέρω χειροκροτηθέντα.

Δ. Τζερούχης

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ - ΑΘΗΝΑΙ

Πλουῦτος γραφικῆς ὕλης. - Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά — Ἐργουστάσιον φακέλλων τέλειον. — Χάρτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων παντὸς εἴδους καὶ ποιότητος.

Εὐθηνία, ταχύτης, ἀκρίβεια.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΦΥΛΛΙΣ

Συνδρομῇ { Ἐξωτ. φρ. χρ. 5
Ἐσωτ. Δρχ. 4

Διευθυντής:

Ε. Π. ΚΕΦΑΛΑΣ

Ὁδὸς Καποδιστριαίου 51 - Ἀθήνας.

Ν. Ε. ΓΕΩΡΓΑΤΟΣ

ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΕΙΟΝ ΤΟ ΛΟΥΒΡ

Ὁδὸς Σταδίου 35.

ΑΔΑΜΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

Λ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ

ΣΤΑΔΙΟΥ, 47

ΜΕΓΑ ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΕΙΟΝ

Γ. Δ. ΣΤΡΑΤΗ

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΟΥ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ

Τιμηθεὶς τῷ 1900

ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν Παρισίων

Σταδίου, 37

ΝΕΟΣ

ΕΜΠΟΡΡΟΡΑΠΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

Δ. ΣΟΥΠΙΩΝΗ

Μεγάλη παρακαταθήκη ὑφασμάτων.

Κοπτικὴ καὶ ἐφαρμογὴ τελεία.

Πραξιτέλους 47

Τὸ μόνον προῖον τῆς Ἑλλ. βιομηχανίας, ὅπερ ἀπέκλεισε καθ' ὀλοκληρίαν τοὺς εὐρωπαϊκοὺς οἴκους τοῦ εἴδους του εἶνε ἡ πεντάκις βραβευθεῖσα εἰς διαφόρους διεθνεῖς καὶ παγκοσμίους ἐκθέσεις

ΚΟΛΩΝΙΑ ΣΥΡΑΚΟΥ

ἀπολαύουσα ἐξαιρετικῆς φήμης καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολήν Μηνιαία κατανάλωσις ἄνω τῶν 600 ὀκάδων

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΠΟΘΗΚΑΙΣ

Ὁδὸς Ὁφθαλματρείου 16

Ὁδὸς Σταδίου (Ἀρσάκειον)

Πώλησις

χονδρικῶς καὶ λιανικῶς

Γ. ΜΠΡΕΛΗΣ

Ὁδοντοῖατρος τῆς Β. Αὐλῆς

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΙΣ

ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ

ΑΔΕΛΦΟΙ ΡΟΔΙΟΙ

Ὁδὸς Βουλῆς 8.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΣΙΓΑΡΕΤΩΝ

ΣΑΡΜΟΥΣΑΚΗ

ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΘΗΚΗ ΚΑΠΝΩΝ

NEON
ΦΩΤΟΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Θ. ΜΟΛΙΑΝΟΥ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΟΔΟΣ ΝΙΚΙΟΥ 20

Ἀναλαμβάνομεν τὴν κατασκευὴν φωτοτυπογραφῶν δι' ἡμερίδας, περιοδικὰ, καὶ ἐν γένει παντὸς εἵδους καλλιτεχνικὰς ἐκτυπώσεις. Ἡ ἐργασία ἐκτελεῖται ἐπὶ τῶν μετάλλων Ζίγκου, Χαλκοῦ ἢ Ὀρειχάλκου. Τελεῖα ἀπόδοσις τῶν ἡμισκίων καὶ τῆς φυσικότητος τῆς φωτογραφίας.

Τιμὰι ἐκτὸς παντὸς συναγωνισμοῦ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΛΩΝ & Σ^Α

ΟΙΝΟΙ, ΗΑΥΠΟΤΑ, ΚΟΝΙΑΚ, ΒΕΡΜΟΥΘ ΚΤΛ.

Ἀνώτατα βραβεῖα καὶ διπλώματα τιμῆς εἰς τὰς διαφόρους Ἐκθέσεις οἱ μόνοι δὲ εἰς τὴν τελευταίαν Ἐκθεσίν τοῦ 1900 τῶν Παρισίων λαβόντες δύο Μεγάλα Βραβεῖα (Grand prix).

ΚΟΛΩΝΙΑ

Κ. ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΟΣ

Ὁδὸς Σταδίου, 67.

ΠΡΙΓΚΗΠΙΚΟΝ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟΝ

Α. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Σταδίου 36

Ἐναντι οἰκίας Καραπάνου.

Καθ' ἐκάστην Τσουρέκια, Κίφελ, Κέικ, Γκατὼ Ρούζ, Πάν ντὲ Σπάνι, Μπριώζ, Πίντζες καὶ διάφορα Πτὶ φούρ διὰ τὸ τσαΐσας.

ΚΟΜΜΩΣΕΙΣ ΚΥΡΙΩΝ
Κ. ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΟΣ
ΚΕΦΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ, 4

MODES

ΕΡΜΕΙΟΝ

Ἐργοστάσια φορεμάτων, ἐπινοηθῶν, ἀσπροροούχων, στιβοδέσμων (corsets) πάλων, ὄλοι οἱ τελευταῖοι νεωτερισμοί, Γαλλίδες ράπτριαι, καὶ ράπται, αἱ Mlles Jeanne, Henriette, Clémence κλπ

ΜΑΡΜΑΡΟΓΛΥΦΕΙΟΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΧΑΛΔΟΥΠΗΣ

Ὁδὸς Πανεπιστημίου 69

ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΕΙΟΝ

Ι. ΧΡΥΣΑΚΗ

Ὁδὸς Φιλελλήνων 4

ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΕΙΟΝ

Α. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ

Ὁδὸς Ἡπείρου 67

ΚΟΥΡΕΙΟΝ

Π. ΞΥΠΝΗΤΟΥ

ΟΔΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 5

Ὅλα τὰ εἶδη κομμώσεως τῶν κυριῶν διὰ γάμους, χοροῦς κλπ.

Περοῦκες, Φριζοῦρες, Κοτίδες

Ἀναλαμβάνει ἐργασίας κατ' οἶκον εἰς τιμὰς ἐκτὸς συναγωνισμοῦ.

Ἐργασία τελεῖα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΣΟΥΡΣΟΣ

ΧΑΡΑΚΤΗΣ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΡΟΜΒΗΣ-ΑΘΗΝΑΙ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΤΟΥ ΑΚΡΙΤΑ

ΔΙΔΟΝΤΑΙ ΜΕ ΕΚΠΤΩΣΙΝ ΤΑ ΕΞΗΣ ΒΙΒΛΙΑ

Σ. Σκίπη , Silentii Dissolutio, Ποίηματα (Δρχ. 2,50)	Δρχ. 2.—
Κ. Παλαμῆ , Ἡ Τρισεύγενη, Δράμα (Δρχ. 3)	» 2,50
Α. Κούρτελη , Χρυσάνθεμα, Ποίηματα (Δρχ. 2)	» 1,50
Σ. Σκίπη , Σερενάτα τῶν Λουλουδιῶν (Δρχ. 2)	» 1.—
Ν. Βέη , Ἀρχαδικὰ Γλωσσικὰ Μνημεῖα (Δρχ. 3)	» 2.—

Καθε παραγγελία πρέπει νὰ συνοδεύηται μὲ τὸ ἀντίστοιχον.

ΕΡΕΥΝΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΕΝ ΟΞΕΦΟΡΑ: ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

Ἡ συνδρομὴ φρ. χρ. 8.

Ἀποστέλλεται εἰς τὸν ἐκδότην

26 Michaelsteet, Oxford.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

Διευθύντρια: ΚΑΛΛΙΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Συνδρομ. ἐτησίαι { Ἐδωτ. δραχ. 5
Ἐξωτ. φρ. χρ. 8

Ἀθῆναι, ὁδὸς Πανεπιστημίου 27.

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Συνδρομὴ { Δρχ. 8
φρ. χρ. 8

ΠΑΣΑ ΑΙΤΗΣΙΣ:

Κον ΠΡΟΕΔΡΟΝ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ
Εἰς Ἀθῆνας

ΑΤΛΑΝΤΙΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ:

Διευθυντής: ΣΟΛΩΝ ΒΛΑΣΤΟΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Συνδρομὴ ἐτησίαι φρ. 15

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται παρ' ἡμῖν.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΑΔΕΛΦΩΝ

Α. ΡΑΚΟΠΟΥΔΟΥ

Ἰδρυθὲν τῷ 1890

ΟΔΟΣ ΛΙΟΛΟΥ 181-182

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ

Φακέλλων, Καταστήγων, Γραμμογραφῶν καὶ Τυπογραφῶν.

ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΕΩΤΙΣΣΗΣ 9

“ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ,,

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 18.—	ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 19.80
ΕΞΑΜΗΝΟΣ » 9.—	ΕΞΑΜΗΝ. » 9.40
ΜΗΝΙΑΙΑ » 1.50	ΜΗΝΙΑΙΑ » 1.60
ΕΒΔΟΜΑΔ. » 35	ΕΒΔΟΜ. » 45

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Μετὰ «Ρωμηού» καὶ τοῦ περιοδικοῦ Α. Ο. Δ. Ο. Φρ. χρ. 40
Διὰ Κοῦτην. Κύπρον καὶ Σάμον φρ. χρ. 25

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

“ΕΣΤΙΑΣ,,

Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 44

Ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ βιβλία.

Ὅλαι αἱ νέαι ἐκδόσεις.

ΑΚΡΙΤΑΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗΝ 1 ΚΑΙ 15 ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΟΔΟΣ ΣΟΛΩΝΟΣ 43^α

Δευθυντής : Σ. ΣΚΙΠΗΣ

Γραμματεὺς : Δ. ΤΖΕΡΑΧΗΣ

Φιλολογία — Ποίησις — Μυθιοτόρημα — Διήγημα — Θέατρον —
Μουσική — Ζωγραφική — Γλυπτική — Αρχαιολογία — Φιλοσοφία
— Ἱστορία — Κοινωνιολογία — Ἐπιστήμη — Ταξείδια — Κριτική
Εἶναι Φιλολογίαι — Ἐπιθεώρησις — Εἰκόνες — Βινιέτες — Κοσμήματα.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ :

Ἀλεξανδρῆς Ἀ. — Ἀρβανιτόπουλος Ἀ. — Βλαχογιάννης
Ἰ. — Βέης Ν. — Βουτυράς Μ. — Γιαννόπουλος Π. — Γρυπάρης
Ἰ. — Δαμιάνη Γ. — Δημητριάδης Δ. — Διδάρης Π. — Δροσίνης
Γ. — Ζάχος Α. — Ζησίου Κ. — Θωμόπουλος Θ. — Ἰατρόπου-
λος Ν. — Καλλιμάχος Δ. — Καμπάνης Α. — Καμπούρογλους Δ.
— Καρκαβίτσας Ἀ. — Καρολίδης Π. — Κονδυλάκης Ἰ. — Κούρ-
τελη Α. — Μαβίλης Μ. — Μαλακάσης Μ. — Μάνος Κ. — Μαρ-
τζώκης Σ. — Μελαχρινός Α. — Μαύτας Γ. — Νιρβάνας Π. —
Παλαμᾶς Κ. — Παπαδιαμάντης Α. — Παπαντωνίου Ζ. — Πο-
λίτης Ν. — Ποριώτης Ν. — Σαράτσης Δ. — Σαράτσης Ν. —
Στρατήγης Γ. — Φιλύρας Ρ. — Χαντζάρας Ν. — Χατζιδάκις
Γ. — Βῆκος Γ. — Δασκαλάκης — Ἰ. Τσοκόπουλος Γ. κ.λ.π.

ΠΡΟΣΕΧΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΚΡΙΤΑ

Ζ. Παπαντωνίου, Διηγήματα.
Γ. Χατζιδάκι, Γλωσσ. μελέται.,
Γ. Μαύτας, Ποιήματα.
Α. Καμπάνη, Ἰστορία ἀπὸ τὴν
Τρικούπη.
Σ. Μαρτζώκη, Ποιήματα.
Κίρλαβλ, Μελέτη ἐπὶ τῶν ἔργων
τοῦ Σίλλερ.

Κ. Παλαμᾶ, Μελέται.
Σ. Σάπη, Περί ἰδεώδους καὶ
πραγματικότητος.
Νίτσο, Χαρούμενη Ἐπιστήμη.
Α. Προδλεγγέου, Ποιήματα.
Herder, Σκέψεις ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῆς
ἀνθρωπότητος
κ.τλ.